

USAID
ამერიკელი საზღვარგარეთის
დახმარების სააგენტო

საქართველოში აივ
პრევენციის პროექტი

პრევენციული ინტერვენციის სახელმძღვანელო

*აივ ინფიცირების თვალსაზრისით მაღალი
რისკის ქცევის მქონე ჯგუფებთან სამუშაოდ*

აპრილი, 2013 წელი

დოკუმენტი მომზადდა აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ დაფინანსებული "საქართველოში აივ პრევენციის პროექტის" ფარგლებში, სამხრეთი მიმართულების კვლევითი ინსტიტუტისა (RTI International) და ორგანიზაციის „გადავარჩინოთ ბავშვები“ (Save the Children International) მიერ, ადგილობრივი პარტნიორი ორგანიზაციების - საზოგადოებრივი გაერთიანება „ბემონის“ და საინფორმაციო სამედიცინო-ფსიქოლოგიური ცენტრის „თანადგომა“ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

შესავალი

ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ დაფინანსებული „საქართველოში აივ პრევენციის პროექტის“ (GHPP) მიზანია მაღალი რისკის შემცველი ქცევის მქონე ჯგუფებში აივ პროფილაქტიკის ღონისძიებების მხარდაჭერა, რათა თავიდან იქნას აცილებული ზოგად პოპულაციაში აივ ინფექციის გავრცელება. საქართველოში აივ პრევენციის პროექტის ღირებულება 6 მილიონ დოლარზე მეტია, მისი განხორციელება დაიწყო 2010 წლის თებერვალში და დასრულდება 2014 წლის დეკემბერში.

საქართველოში აივ პრევენციის პროექტს ახორციელებს სამმხრივი მიმართულების კვლევის ინსტიტუტი (RTI International) და მისი პარტნიორი ორგანიზაცია „გადავარჩინოთ ბავშვები“ (SCI), ადგილობრივ პარტნიორებთან - საზოგადოებრივ გაერთიანება „ბემონთან“ და საინფორმაციო სამედიცინო-ფსიქოლოგიურ ცენტრთან „თანადგომა“ ერთად. პროექტი მხარს უჭერს ადგილობრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებს მაღალი რისკის შემცველი ქცევის მქონე ჯგუფებზე მიმართული აივ პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებაში. მცირე გრანტების პროგრამის ფარგლებში მოხდა უფრო მეტი ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩართვა აივ პრევენციის აქტივობებში. პარტნიორი არასამთავრობო ორგანიზაციების პოტენციალის ამაღლების გზით, საქართველოში აივ პრევენციის პროექტმა მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი მაღალი რისკის შემცველი ქცევის მქონე ჯგუფებსა და განსაკუთრებული რისკის მქონე ახალგაზრდებზე მიმართული აივ პრევენციული სამსახურების ხელმისაწვდომობის გაფართოებას.

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს აივ ინფიცირების თვალსაზრისით მაღალი რისკის შემცველი ქცევის მქონე ჯგუფებისათვის აივ პრევენციული სერვისების მიწოდების სახელმძღვანელოს. სახელმძღვანელოში მოცემულია საქართველოში აივ პრევენციის პროექტის ფარგლებში, საზოგადოებრივი გაერთიანება „ბემონისა“ და საინფორმაციო სამედიცინო-ფსიქოლოგიური ცენტრის „თანადგომა“ მიერ 2010-2012 წლებში შემუშავებული, ადაპტირებული და აპრობირებული აივ პრევენციული სერვისების საბაზისო პაკეტი. უნდა აღინიშნოს, რომ ინექციური ნარკოტიკების მოხმარებლებისათვის განკუთვნილი პრევენციული მიდგომა ეყრდნობა თემზე ორიენტირებული ინტერვენციის (Community level intervention, CLI) მოდელს.

ამ სახელმძღვანელოს პროექტი გადასცემს დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ ცენტრს (დკსჯეც), ასევე აივ პრევენციული სერვისების მიმწოდებელ ყველა დაინტერესებულ, ადგილობრივ

3 | პრევენციული ინტერვენციის სახელმძღვანელო

არასამთავრობო ორგანიზაციას, რათა ხელი შეუწყოს მაღალი რისკის ჯგუფებისათვის აივ პრევენციული სერვისების მიწოდებას..

გარდა ამისა, პროექტის მიერ დაქირავებულმა ადგილობრივმა კონსულტანტმა მოახდინა აივ პრევენციული სტრატეგიებისა და ინტერვენციების განფასება¹ და განსაზღვრა პრევენციული პაკეტის ერთეულის ფასები, რაც საშუალებას მისცემს დეკჯეც-ს მთელი ქვეყნის მასშტაბით აივ პრევენციული პროგრამების დაგეგმვისა და დაფინანსების დროს გამოიყენოს სტანდარტული მიდგომა.

დოკუმენტში აღწერილი პრევენციული ჩარევები განკუთვნილია შემდეგი სამიზნე ჯგუფების წარმომადგენლებისათვის:

1. ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლები (ნიმ)
2. კომერციული სექსის მუშაკი ქალები (კსმ) და
3. ჰომოსექსუალური ქცევის მქონე მამაკაცები ანუ მამაკაცები, რომელთაც სექსი აქვთ მამაკაცებთან (მსმ).

სახელმძღვანელო მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

1. სოციალური სამუშაოს განსაზღვრება და დანიშნულება
2. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებთან
3. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებლების მეუღლეებთან/პარტნიორებთან
4. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის კომერციული სექსის მუშაკ ქალებთან
5. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის მამაკაცებთან, რომელთაც სექსი აქვთ მამაკაცებთან

დანართებში მოცემულია დამატებითი სახელმძღვანელო მითითებები შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით:

1. ნებაყოფლობითი კონსულტირება და ტესტირება აივ ინფექციაზე
2. სისხლის აღებისა და ტრანსპორტირების წესები
3. ტუბერკულოზთან დაკავშირებულ საკითხებზე კონსულტირების ალგორითმი

¹ მაღალი რისკის ჯგუფებში პრევენციული ინტერვენციების განფასების შედეგები

1. სოციალური სამუშაოს განსაზღვრება და დანიშნულება

სოციალური სამუშაო ემსახურება დაუცველი და დისკრიმინირებული ფენების (როგორც ცალკეული ინდივიდის, ასევე ინდივიდთა ჯგუფების) დაცვას. სოციალური მუშაკები მოღვაწეობენ სრულიად განსხვავებულ სფეროებში, როგორცაა: მზრუნველობას მოკლებული ბავშვები, მოხუცები, ფიზიკური და ფსიქიკური დარღვევების მქონე ავადმყოფები, ეთნიკური ჯგუფები და ა.შ.

პროფესიის მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე, სოციალური სამუშაოს განსხვავებული დეფინიციები არსებობს. ამერიკის სოციალურ მუშაკთა ეროვნული ასოციაციის (NASW) დეფინიციის მიხედვით:

“სოციალური სამუშაო წარმოადგენს პროფესიულ მოღვაწეობას, რომელიც გულისხმობს ინდივიდთა, ჯგუფთა თუ საზოგადოების გარკვეული ნაწილის დახმარებას სოციალური ფუნქციონირების უნარის აღდგენასა და გაუმჯობესებაში და მათი მიზნების შესატყვისი საზოგადოებრივი პირობების შექმნაში.”

სოციალური სამუშაოს დანიშნულებაა სოციალური ფუნქციის გაუმჯობესება, რაც მოიცავს პრევენციას, აღდგენას და რემედიაციას.

პრევენცია გულისხმობს დაუცველი ადამიანების ან საზოგადოებას მოწყვეტილი, საზოგადოებისაგან უარყოფილი ფენებისათვის სერვისების დროულ მიწოდებას, მანამ, ვიდრე თავს იჩენს გარკვეული დისფუნქციები (ან დაავადებები).

აღდგენა მიზნად ისახავს იმ კლიენტების რეაბილიტაციას, რომელთა ფუნქციონირება უკვე დაქვეითებულია ფიზიკური და/ან ფსიქიკური პრობლემების გამო.

რემედიაცია გულისხმობს არსებული პრობლემის შემცირებას ან აღმოფხვრას.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, სოციალური სამუშაო მომსახურების ფართო არეალს მოიცავს და, შესაბამისად, სოცმუშაკის როლი დამოკიდებულია იმ სფეროზე, რომელშიც მას უხდება მოღვაწეობა.

როგორი უნდა იყოს სოციალური მუშაკი

მიუხედავად იმისა, რომ სოცმუშაკებს მომსახურების სხვადასხვა სფეროში უხდებათ მოღვაწეობა, არსებობს სოციალური სამუშაოს ძირითადი ფასეულობანი (მომსახურების ხარისხი შენარჩუნება, პიროვნების ღირსების პატივისცემა,

ადამიანთა შორის არსებული ურთიერთობის მნიშვნელობა, კომპეტენტურობა), რომლებიც საერთოა ნებისმიერ სფეროში მომუშავე სოციალურად მომზადების და რომელთა დაცვა მოეთხოვება სოციალური მომსახურების სფეროში მოღვაწე ნებისმიერ ადამიანს. გარდა ამისა, აღსანიშნავია, რომ სოციალურად, როგორც პიროვნებას, უნდა გააჩნდეს გარკვეული თვისებები და უნარ-ჩვევები, რათა მან შეძლოს სოციალური სამუშაოს ძირითადი ფასეულობების ზედმიწევნით დაცვა და პატივისცემა, რაც სოციალური სამუშაოს წარმატებით განხორციელების საწინდარია.

სოციალური მუშაკის პროფესიულ უნარებს და თვისებების განეკუთვნება:

- მგრძობიარობა სხვა ადამიანების ქცევისა და განწყობების მიმართ;
- ემოციური სტაბილობა;
- სხვა ადამიანებში ნდობის გამოწვევის უნარი;
- ადამიანებისადმი ნდობა;
- პატივისცემა სხვა ადამიანების უფლებების მიმართ;
- პატივისცემა სხვისი ღირებულებებისადმი;
- წინასწარი განწყობის არქონა;
- პროფესიული ვალდებულებების გაცნობიერება.

სოციალური მუშაობის თავისებურებები

სოციალური სამუშაო წარმოადგენს დახმარების პროცესს ცალკეული ინდივიდის (ან წყვილის), ინდივიდთა ჯგუფის ან საზოგადოების გარკვეული ფენის სოციალური ფუნქციონირების უნარის აღდგენასა და გაუმჯობესებაში. ეს პროცესი 4 ძირითადი ფაზისაგან შედგება: I. შესწავლა, შეფასება და დაგეგმვა; II. განხორციელება და მიზნის მიღწევა; III. დასრულება, შეფასება; IV. მონიტორინგი

I ფაზა: შესწავლა, შეფასება და დაგეგმვა გულისხმობს:

1. რაპორტის დამყარებას, რაც ნიშნავს მუშაობის პროცესში კლიენტის წარმატებულ ჩართვას, მისი ნდობის და კეთილგანწყობის მოპოვებას. რაპორტის დამყარების ხელისშემწყობი ფაქტორებია:
 - არაგანსჯითი მიდგომა;
 - კლიენტის მიღება ისეთად, როგორც ის არის;
 - კლიენტისათვის თვითგამორკვევის საშუალების მიცემა;
 - კლიენტის ღირსების, ინდივიდუალობისა და პრობლემის გადაჭრის ხედვის პატივისცემა;
 - ემპათიის გამოხატვა.
2. კლიენტის პრობლემის შესწავლას პრობლემასა და გარემოზე ამომწურავი ინფორმაციის შეგროვებით;

6 | პრევენციული ინტერვენციის სახელმძღვანელო

3. პრობლემის მრავალმხრივ სისტემურ შეფასებას; ასევე, იმ სისტემების და რესურსების შეფასებას, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ (ან შეუძლიათ ითამაშონ) მოცემულ სიტუაციაში;
4. კლიენტის მოტივაციის ამაღლებას ისეთ შემთხვევაში, თუ მას არაადეკვატური მოტივაცია აქვს;
5. მისაღწევი მიზნების კლიენტთან შეთანხმებას.

II ფაზა: განხორციელება და მიზნის მიღწევა გულისხმობს ინტერვენციას;

III ფაზა: დასრულება, ანუ კლიენტის მომზადება იმისათვის, რომ გარკვეული დროის შემდეგ მან დამოუკიდებლად შეძლოს საკუთარი პრობლემის დაძლევა; შედეგის შენარჩუნების სტრატეგიის დაგეგმვა.

IV ფაზა: მონიტორინგი, რაც გულისხმობს იმის გადამოწმებას, თუ რამდენად ნარჩუნდება მიღწეული შედეგი.

ეფექტური კომუნიკაციის უნარ-ჩვევები

- ურთიერთობის დროს სოცმუშაკს უნდა შეეძლოს, გამოიყენოს ეფექტური კომუნიკაციის უნარ-ჩვევები:
- კლიენტის მოსმენა;
- პარაფრაზირება;
- ემპათია;
- ღია პოზა;
- ადეკვატური ჩაცმულობა და მაკიაჟი - ის არ უნდა იყოს გამომწვევი და კონტაქტში ბარიერის შემქმნელი;
- გასაგებ ენაზე საუბარი - სასურველია, არ დავტვირთოთ საუბარი სამედიცინო თუ სხვა სპეციფიკური ტერმინოლოგიით. კლიენტისთვის ნათელი უნდა იყოს მიწოდებული ინფორმაცია, სოცმუშაკი უნდა საუბრობდეს კლიენტისთვის გასაგებ ენაზე.

2. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებთან (ნიმ)

სამიზნე ჯგუფის აღწერა – ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებთან (ნიმ) საველე მუშაობის პრინციპები და თავისებურებები

ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლები ფარულ და სტიგმატიზებულ ჯგუფს მიეკუთვნებიან. იმის გამო, რომ ნარკოტიკის მოხმარება კანონით ისჯება და ნარკომომხმარებლებს აქვთ პოლიციასთან და სხვა, მათ შორის, სამედიცინო სამსახურებთან ურთიერთობის ნეგატიური გამოცდილება, ნარკოტიკების მომხმარებელთა უმრავლესობა თავს არიდებს ნებისმიერ იმ დაწესებულებასთან კონტაქტს, რომელიც ასოცირებულია (რეალურად ან მათ წარმოსახვაში) საჯარო სამსახურებთან და, ამასთანავე, ნაკლებად ენდობიან ამ დაწესებულებათა წარმომადგენლების რჩევებს.

საქართველოში ნარკოტიკების მოხმარება ამჟამად სისხლის სამართლის დანაშაულს მიეკუთვნება. ამდენად, არსებული რეალობიდან გამომდინარე, ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებთან უშუალოდ ქუჩაში კონტაქტის დამყარებისას არსებობს რიგი სიძნელები. კერძოდ, ეს განპირობებულია როგორც საზოგადოებაში ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლების მიმართ არსებული მადისკრიმინირებელი დამოკიდებულებით, ასევე ნარკომომხმარებელთა საპასუხო უნდობლობით არა მარტო ზოგადად საზოგადოების, არამედ მომხმარებელთა სხვა დაჯგუფებების მიმართაც.

აქედან გამომდინარე:

→ სოცმუშაკებს უხდებათ ნდობით აღჭურვილი პირის მონახვა ისევე მათი წრიდან, ამ პირთან ნდობის მოპოვება, რაც მთლიანად სოცმუშაკის პროფესიონალიზმსა და მოხერხებაზეა დამყარებული და ხშირად რამოდენიმე ნახვის და გასაუბრების შემდეგ მიიღწევა. როცა საკონტაქტო პირისთვის გასაგები ხდება ინტერვენციის მიზანი, ჩნდება დაინტერესება სოცმუშაკებთან აქტიური კონტაქტისადმი. კონდომები, ერთჯერადი შპრიცები თუ უსაფრთხო ინექციისათვის საჭირო სხვა საშუალებები და ბროშურები ჩვეულებრივ გაიცემა არა მარტო საკონტაქტო პირისთვის საკმარისი რაოდენობით, არამედ მისი მეგობრებისთვის გადასაცემადაც.

→ თავიდანვე სოცმუშაკი აკეთებს აქცენტს იმაზე, რომ ურთიერთობის ანონიმურობა და კონფიდენციალურობა დაცული იქნება.

→ როგორც წესი, ნდობის მოპოვების შემდეგ კონტაქტზე გამოდიან ჯგუფის სხვა წევრებიც. თავიდან მათი სოცმუშაკთან ურთიერთობა აივშიდსზე,

ჰეპატიტებზე და სქესობრივი გზით გადამდებ სხვა დაავადებებზე ინფორმაციის გადაცემით შემოიფარგლება. თუმცა ეს არ არის ლექციის სახით გადაცემული მასალა, ისინი აქტიურად ერთვებიან საუბარში და სოცმუშაკს უზიარებენ თავის გამოცდილებას და ცოდნას. საჭიროების შემთხვევაში სოცმუშაკები ახდენენ ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლების მიმართვას შესაბამის სამედიცინო დაწესებულებებში.

→ გასვლითი სამუშაოები მოიცავს ქალაქგარეთ ტერიტორიებსაც.

გასვლითი საველე სამუშაო ჯგუფი

გასვლით შეხვედრებს ახორციელებს ჯგუფი ორი სოციალური მუშაკის შემადგენლობით. იმისდა მიხედვით, თუ რა ზომისაა ტერიტორია, რომელსაც სოციალური მუშაკები მოიცავენ, ასევე, თუ რა რაოდენობის და ტიპის მასალებს ავრცელებენ სოციალური მუშაკები, ასევე, იმის გათვალისწინებით, თუ როგორ გეგმავს ორგანიზაცია თავის აქტივობებს, სოციალური მუშაკების ჯგუფს შესაძლოა მანქანაც ემსახურობდეს. სოციალურ მუშაკთა წყვილი შესაძლებელია დაკომპლექტებული იყოს პრინციპით ქალი და მამაკაცი. რაც შეეხება სოციალური მუშაკების პროფესიულ განათლებას, სასურველია, ერთი სოცმუშაკი იყოს პროფესიონალი ფსიქოლოგი ან სოციალური მუშაკი, ხოლო მეორე კი - ექიმი, რამდენადაც პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებისას პროგრამის კლიენტებს ხშირად წმინდა სამედიცინო სახის შეკითხვები უჩნდებათ. თუმცა, იმის მიხედვით, თუ როგორ რესურსებს ფლობს კონკრეტული ორგანიზაცია, მაგალითად, თუ ორგანიზაციის შტატში არიან ექიმი-კონსულტანტები, რომლებთანაც მოხდება შემდგომი გადამისამართება, ექიმი სოციალური მუშაკის არსებობა აუცილებელი შეიძლება არც იყოს.

აქვე აღსანიშნავია, რომ არსებობს გავრცელებული პრაქტიკა, როდესაც სოციალური სამუშაოს, კერძოდ კი გასვლითი სამუშაოების შესასრულებლად ხდება უშუალოდ სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლების აყვანა და მათი სპეციალური მომზადება. ეს ძალიან კარგ შედეგებს იძლევა, თუმცა, ასეთ შემთხვევაში აუცილებელია მონიტორინგისა და სუპერვიზიის მკაფიო სისტემის დანერგვა.

როდესაც სოციალური მუშაკები მანქანით ახორციელებენ გასვლით მუშაობას, მძღოლის ფუნქცია, სოცმუშაკებთან შედარებით, პასიურია. იგი არ შედის კონტაქტში მიზნობრივი ჯგუფის წარმომადგენლებთან. მისი მოვალეობა შემოიფარგლება სოცმუშაკების სამუშაო წერტილებზე მიყვანით.

გასვლისათვის განკუთვნილი ავტომობილი უნდა იყოს:

- ტექნიკურად გამართული;
- ოთხკარიანი (რათა უზრუნველყოფილ იქნას მუშაობის კომფორტული პირობები);
- მცირეგაბარიტიანი (არ იყოს ასოცირებული ძალოვანი სტრუქტურების სატრანსპორტო საშუალებებთან).

გასვლითი სამუშაო იგეგმება დროის იმ მონაკვეთში, როდესაც შესაძლებელია სამიზნე ჯგუფის მაქსიმალური მოცვა. დროის შერჩევა შესაძლოა იყოს დამოკიდებული ზოგიერთ გარე ფაქტორზე. რეკომენდებულია, სოცმუშაკების ჯგუფმა გასვლითი სამუშაო სამიზნე ჯგუფთან აწარმოოს ოპტიმალური ინტერვალით (მაგ. კვირაში ორჯერ, ან განსახორციელებელი სამუშაოს განრიგის შესაბამისად).

გასვლისთვის აუცილებელი აღჭურვილობა:

- სოცმუშაკების საიდენტიფიკაციო ბარათები;
- საინფორმაციო მასალა;
- კონდომები;
- სტერილური შპრიცები და უსაფრთხო ინექციისთვის საჭირო სხვა საშუალებები;
- მოსახერხებელი ჩანთა (სასურველია ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო ლოგოთი);
- კალმისტარი, რვეული (შეხვედრების მნიშვნელოვანი მომენტების ჩასანიშნად);
- *წყვილში მუშაობის სპეციფიკა და უსაფრთხოების ზომები*: გასვლითი სამუშაოს ეფექტიანობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია წყვილში მუშაობა და უსაფრთხოების ზომების დაცვა. ამიტომ სასურველია, მეწყვილეებმა დაარეგულირონ შემდეგი ძირითადი მომენტები:
 - ჯგუფი უნდა წარმოადგენდეს ერთიან ორგანიზმს. არ შეიძლება, ჯგუფის წევრებს შორის არსებობდეს უთანხმოება და კონფლიქტი. თუკი ეს არსებობს, ეცადეთ, დაუყოვნებლივ მოაგვაროთ. აუხსენით თქვენს მეწყვილეს თქვენი მდგომარეობა და განცდები. მიუთითეთ, თუ რა იწვევს მსგავს განცდებს თქვენში. წინააღმდეგ შემთხვევაში პერმანენტული სტრესული გარემო აისახება მუშაობის პროცესზე და სერიოზულ ზიანს მიაყენებს მის ეფექტიანობას. გახსოვდეთ, რომ თქვენი კლიენტები ყველაფერს გრძნობენ და რომ მათ არ დარჩებათ ყურადღების მიღმა თქვენი ემოციური მდგომარეობა.
 - იყავით ჩართული პროცესში. მიუხედავად იმისა, პასიური ხართ თუ არა კლიენტთან საუბრის მომენტში, მოუსმინეთ დიალოგს თქვენს მეწყვილესა და კლიენტს შორის. ამით თავიდან აიცილებთ:
 - იგივე საკითხის წამოჭრას, რაზეც სულ ცოტა ხნის წინ ისაუბრეს;
 - კლიენტის გაღიზიანებას, რომელსაც გამოიწვევს განცდა, რომ მას არ უსმენდნენ;
 - მეწყვილეში უკმაყოფილების განცდას იმის გამო, რომ თქვენ არ ხართ ჩართული პროცესში და უყურადღებოდ ტოვებთ მას.
 - მოუსმინეთ ერთმანეთს. არ ჩაუჭრათ სიტყვა თქვენს მეწყვილეს, მიეცით საშუალება, დაასრულოს სათქმელი.

- არ იკამათოთ ერთმანეთთან კლიენტთან ურთიერთობის დროს. თქვენ კლიენტისთვის ორივე თანაბარუფლებიანი და კომპეტენტური პირი ხართ. შეინარჩუნეთ ეს მდგომარეობა. ნუ დააბნევთ მას - რომელს დაუჯეროს? ნუ გამოიწვევთ მასში განცდას - "ჯერ თვითონ გაერკვიეთ და მერე მესაუბრეთ". დიდი ალბათობაა, რომ ეს შეამცირებს თქვენი მუშაობის ეფექტიანობას.
- მიეცით ერთმანეთს დადებითი და უარყოფითი უკუკავშირი. იყავით ღია და მიმღები თქვენი მეწყვილის განცდების და ემოციების მიმართ. აუცილებელია, რომ შეძლოთ უკუკავშირის არა მარტო გაცემა, არამედ მიღებაც. ნუ შეაფასებთ მას, უბრალოდ მიუთითეთ კონკრეტული ქცევა და აღწერეთ ის განცდა და ემოციები, რომელიც ამ ქცევამ გამოიწვია თქვენში. მსგავსი დამოკიდებულება თავისუფალს და კომფორტულს გახდის თქვენს ურთიერთობას და აგარიდებთ გაურკვევლობას, ზედმეტ ქებას თუ კრიტიკას.
- შეთანხმდით არავერბალურ მინიშნებებზე. ნებისმიერ დროს შეიძლება დაგჭირდეთ არავერბალური ნიშნები. მაგ: წასვლის დროა ან ჯგუფში ცუდი ემოციური ფონია და სხვა. არავერბალური ნიშნები განსაკუთრებით გამოგადგებათ კონფლიქტური სიტუაციების თავიდან აცილების დროს.
- იყოლიეთ ერთმანეთი თვალთახედვის არეში (სოც. მუშაკები და მძღოლი). თუ მაინც მოხდა და ერთმანეთს საკმაო მანძილით მოშორდით, კლიენტთან ისე დადექით, რომ ერთმანეთი მუდმივად თვალთახედვის არეში გყავდეთ. საჭიროების შემთხვევაში გამოიყენეთ არავერბალური მინიშნებები.
- სოცმუშაკები ზოგჯერ აწყდებიან სიძნელეებს ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებთან წყვილში მუშაობის დროს. შეიძლება მოხდეს ისე, რომ ნარკომომხმარებელი უარს ამბობდეს ორ სოცმუშაკთან საუბარზე, არ იხსნებოდეს ან არ უნდოდეს თავის ინექციურ პარტნიორებთან კონკრეტულ საკითხზე ჩაღრმავება. ამ შემთხვევაში, თუ სოცმუშაკები გრძნობენ, რომ ნარკომომხმარებელი რომელიმე ერთთან გაიხსნება და გამოხატავს საუბრის სურვილს, დასაშვებია გამონაკლისი და მასთან პირისპირ რჩება ერთი. ასეთი გამონაკლისები განპირობებულია ამ ტიპის ადამიანების ფსიქიკური თავისებურებებით, სტიგმატიზაციით, უნდობლობით ყველა იმ ადამიანის მიმართ, ვინც მათ წრეს არ ეკუთვნის. ამიტომ, ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებთან ურთიერთობის მსგავს შემთხვევებში სოცმუშაკებს განსაკუთრებული სიფრთხილე მართებთ.
- აღნიშნული სიძნელეების გათვალისწინებით, ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებთან ქუჩაში კონტაქტის დამყარება ყოველთვის ვერ ხერხდება, რის გამოც სოცმუშაკები იძულებულნი არიან, მივიდნენ უშუალოდ მათი თავშეყრის ადგილას, თუნდაც სახლში, რომელიც ძირითადად ნარკოტიკის მოხმარების ადგილია და არავითარ შემთხვევაში მათი ოჯახი.
- სოცმუშაკის დამოკიდებულება ნარკოტიკების ინექციურ მომხმარებლებთან უნდა იყოს მაქსიმალურად კეთილგანწყობილი და გულღია, მათი ქმედების ყოველგვარი განსჯის და მითითებების გარეშე. არავითარ შემთხვევაში არ

უნდა დასვით პირდაპირი კითხვები მათთვის მტკივნეულ საკითხებზე, რაც ძირითადად ნარკოტიკების მოხმარებასთანაა დაკავშირებული.

გასვლითი სამუშაოს წარმოებისას სოცმუშაკს ეკრძალება:

- ალკოჰოლის ან ნარკოტიკულ ნივთიერებათა ზემოქმედების ქვეშ ყოფნა;
- ალკოჰოლის მიღება სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლებთან ერთად;
- სქესობრივი კავშირი სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენელთან;
- ფულის სესხება სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლისაგან ან მათთვის.

გასვლითი სავლე მუშაობა (აუთრიჩი) აივ/ვირუსული ჰეპატიტებით ინფიცირების რისკის შესამცირებლად

ნარკომომხმარებელთა თემის ნდობის მოპოვება აივ პრევენციული პროგრამების ეფექტური განხორციელების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან წინაპირობას წარმოადგენს. ამ მიზნის მისაღწევად, სოციალურმა მუშაკმა ყოველთვის უნდა დაიცვას ქვემოთ მითითებული ზოგადი წესები:

- ეცადეთ, იპოვოთ წყნარი ადგილი
- დარწმუნდით, რომ კლიენტს აქვს დრო და თქვენთან საუბრის სურვილი
- მიაწოდეთ თანამიმდევრული, სრულყოფილი და ნეიტრალური ინფორმაცია
- ისაუბრეთ კლიენტისათვის გასაგებ ენაზე
- არ მოეპყროთ მფარველურად
- მოუსმინეთ ყურადღებით
- დააკვირდით კლიენტის ემოციებს
- აჩვენეთ თქვენი დაინტერესება, აგრძნობინეთ, რომ გესმით მისი, ზრუნავთ მასზე
- მოეპყართ პატივისცემით
- ხელი შეუწყვეთ პოზიტიურ ცვლილებებს კლიენტის ქცევასა და განწყობებში
- არ განსაჯოთ ან დაადანაშაულოთ კლიენტი, თუკი ის სასურველ ქცევას ვერ განახორციელებს
- შეწყვიტეთ საუბარი შესაბამის დროს: ნუ განაგრძობთ საუბარს იმ შემთხვევაში, თუკი კლიენტს სადმე ეჩქარება ან მობეზრდა თქვენთან ურთიერთობა

ნაბიჯი 1: სოციალური მუშაკი უნდა დაუკავშირდეს ნიმ-ს/ნიმ-ების ჯგუფს და შეუთანხმდეს შეხვედრაზე

როგორ:

ნიმ-ს შეიძლება მისწვდეთ:

- ნაცნობი ნარკოტიკის მომხმარებლის მეშვეობით
- ყოფილი ნარკოტიკის მომხმარებლის მეშვეობით

- არამომხმარებელი მეგობრის მეშვეობით
- პრობაციის სამსახურის მეშვეობით
- თანასწორგანმანათლებლების მეშვეობით
- საინფორმაციო კამპანიის მეშვეობით
- მეუღლის/პარტნიორის მეშვეობით
- ოჯახის წევრების მეშვეობით
- ე.წ. „ბიზნეს-ადვოკატების“ (სილამაზის სალონის ან ტოტალიზატორის თანამშრომელი, ოფიციალტი კაფეში ან ბარში) მეშვეობით
- სხვა სერვისების მეშვეობით
- საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში, სადაც, ჩვეულებრივ, ნარკოტიკების მომხმარებლები იკრიბებიან (ტოტალიზატორი, პარკი, უბანი).

სად:

სოციალური მუშაკი შეიძლება შეხვდეს და ესაუბროს ნიმ-ს შემდეგ ადგილებში:

- შესთავაზეთ შეხვედრა და საუბარი კლიენტის ბინაში
- შესთავაზეთ ორგანიზაციის ოფისში მოსვლა
- კაფეში - ნეიტრალური ადგილია, არ მიიქცევთ სხვების ყურადღებას, სოციალურმა მუშაკმა შეიძლება კლიენტი დაპატიჟოს ყავაზე ან გამაგრებელ სასმელზე, თუმცა ეს დამატებით დანახარჯს მოითხოვს
- პარკი ან სხვა დასასვენებელი ადგილი
- საზოგადოებრივი თავშეყრის სხვა ადგილი - ქუჩა, ეზო, ტოტალიზატორი

ნაბიჯი 2: სოციალურმა მუშაკმა უნდა დაამყაროს საწყისი კონტაქტი კლიენტთან.

პროცედურა:

- სოციალური მუშაკი წარადგენს პროექტს და საკუთარ თავს
- სოციალური მუშაკი აცნობს კლიენტს იმ სერვისებს, რომელთაც მისი ორგანიზაცია სთავაზობს ნიმ-ებს.
- სოციალური მუშაკი ეკითხება კლიენტს, აქვს თუ არა საკმარისი დრო და აქვს თუ არა სურვილი, ისაუბროს ნარკოტიკის მოხმარების საკუთარ გამოცდილებასა და აივ ინფექციასთან დაკავშირებულ საკითხებზე და თანხმობის მიღების შემდეგ განაგრძოს მასთან მუშაობა.
- თუკი კლიენტმა უარყო შეთავაზება, სოცმუშაკი გადასცემს მას საინფორმაციო მასალებს და საკონტაქტო ინფორმაციას და სთხოვს კლიენტს, მოგვიანებით დაუკავშირდეს მას.

ნაბიჯი 2: სოციალური მუშაკი აწვდის კლიენტს ინფორმაციას აივ/შიდსით/ვირუსული ჰეპატიტებით ინფიცირების რისკის შემცირების კონსულტირებისა და შეთავაზებული სერვისების შესახებ.

რა არის მნიშვნელოვანი?

- ინმ-ებს არ გააჩნიათ სწორი ინფორმაცია აივ ინფექციისა და ვირუსული ჰეპატიტების გადაცემის გზების შესახებ, რამეთუ ნარკოტიკების მოხმარებისა და აივ/შიდსის შესახებ ინფორმაციას ისინი სხვადასხვა სანდოობის მქონე წყაროდან იღებენ, ძირითადად, სხვა ნარკოტიკების მოხმარებლებისაგან. ისინი იღებენ მცდარ ინფორმაციას და ხშირად სჯერათ მისი. ნარკომომხმარებლებმა არ იციან, როგორ მოიპოვონ ობიექტური ინფორმაცია და სოციალურ მუშაკს შეუძლია, წარმართოს და ხელი შეუწყოს მათ ამ პროცესში, რათა დაეხმაროს ინმ-ებს სწორი არჩევანის გაკეთებაში.
- აივ/ვირუსული ჰეპატიტებით ინფიცირების რისკის შემცირების კონსულტირების მიზანია, დაეხმაროს კლიენტებს, უკეთ გაერკვნენ საკუთარ გრძნობებში, მოსაზრებებში, ქცევებში და გარემოში, რათა თავი დაიცვან ნარკოტიკების მოხმარებასთან დაკავშირებული რისკებისაგან.
- ამას გარდა, კონსულტირება აივ პოზიტიურ კლიენტებს სთავაზობს მნიშვნელოვან ფსიქო-სოციალურ მხარდაჭერას, ეხმარება მათ საკუთარ ჯანმრთელობაზე ზრუნვაში და ასწავლის, როგორ შეამცირონ სქესობრივი თუ ნარკოტიკის მოხმარებელი პარტნიორებისთვის და შვილებისთვის აივ-ის გადაცემის რისკი.
- სოციალური მუშაკი უნდა დაეხმაროს კლიენტს ინექციური ნარკოტიკის მოხმარებასთან დაკავშირებული რისკების გაცნობიერებაში.
- ინმ-ებმა არ იციან, სად და როგორ უნდა ჩაიტარონ უფასო კონსულტირება და ტესტირება აივ ინფექციაზე/B და C ჰეპატიტებზე.
- ნარკომომხმარებლებმა არ იციან იმის შესახებ, რომ მათ მეუღლეებს/პარტნიორებსაც სჭირდებათ ინფორმაცია და ტესტირება აივ-ზე.
- ინმ-ებს არა აქვთ ინფორმაცია, რომ აივ-ინფიცირებულებისათვის საქართველოში ანტირეტროვირუსული მკურნალობა უფასოა; ხშირად არ აქვთ ინფორმაცია ინექციური ნარკოტიკების მოხმარებლებისათვის განკუთვნილი სერვისების (მაგ., შპრიცების გაცვლის პროგრამა, ჩანაცვლებითი თერაპიის პროგრამა და სხვ.) შესახებ.

რისკის შემცირების კონსულტირების ზოგადი აღწერა

- ჩარევა მოიცავს 2 სესიას - ტესტირებამდელი და ტესტირების შემდგომი კონსულტირება, რომელთა შორისაც ტარდება კლიენტის გამოკვლევა აივ-ზე, B და C ჰეპატიტების ვირუსებზე. ჩარევა საშუალებას აძლევს კლიენტს, გაიგოს საკუთარი სეროსტატუსი და მიიღოს ინფორმაცია ქცევის შეცვლის სასურველი მოდელების შესახებ ვირუსების გადაცემის რისკის შესამცირებლად.

- პირველი სესიის დროს კლიენტს მიეწოდება ინფორმაცია აივ-ის, B და C ჰეპატიტების ვირუსების, სხვა სგგი-ის გადაცემისა და ინფიცირების თავიდან აცილების გზების შესახებ, ყურადღება მახვილდება როგორც ნარკოტიკის მოხმარებასთან, ასევე სქესობრივ აქტივობასთან დაკავშირებულ რისკებზე.
- მეორე სესიაზე კვლავ ხდება რისკის შემცირებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის განხილვა; ასევე, კლიენტთან ერთად იგეგმება სარისკო ქცევის შეცვლისა და უსაფრთხო ქცევის შენარჩუნების ინდივიდუალური სტრატეგია.

კომპონენტი	ფორმატი	საქმიანობა	პერსონალი	ადგილმდებარეობა
I სესია	ინდივიდუალური ან ჯგუფური სესია	1. აივ/ვირუსული ჰეპატიტებით/სგგით ინფიცირების რისკის შესამცირებელი ინფორმაცია და გზავნილები 2. რისკის შემცირების უნარების მოდელირება და რეპეტიცია 3. ტესტირებამდელი კონსულტირება აივ-ზე	კონსულტანტი, სოცმუშაკი	ოფისში, ანდა ქუჩაში, სხვა ადგილას
აივ ტესტირება	კონფიდენციალური და ანონიმური ტესტირება	ლაბორატორიული გამოკვლევა აივ ანტისხეულებზე	კონსულტანტი, სოცმუშაკი	ოფისში ან ოფისის გარეთ
II სესია	ინდივიდუალური სესია	1. ტესტის შედეგების შეტყობინება 2. შემდგომი ნაბიჯების დაგეგმვა 3. რისკის შემცირების სტრატეგიის გადახედვა 4. ქცევის ცვლილების მოტივაციის გაძლიერება 5. გადამისამართება	კონსულტანტი, სოცმუშაკი	ოფისში, ანდა ქუჩაში, სხვა ადგილას

რა არის რისკის შემცირების კონსულტირების სარგებელი?

კვლევებით დადასტურდა, რომ რისკის შემცირების კონსულტირების შედეგად:

- ნიმ-ებში მცირდება ნარკოტიკების მოხმარებასთან და სქესობრივ აქტივობასთან დაკავშირებული სარისკო ქცევა.
- ინექციური ნარკოტიკების მომხმარებლები ამცირებენ ინექციისა და საინექციო ატრიბუტიკის გაზიარების სიხშირეს, იზრდება სტერილური ნემსის/შპრიცის და კონდომის გამოყენების სიხშირე.

→ მცირდება იმ პარტნიორების რაოდენობა, ვისთანაც ხდება საინექციო მოწყობილობის გაზიარება, იზრდება გამოყენებული საინექციო მოწყობილობის უსაფრთხო განადგურების პრაქტიკა.

სოციალურმა მუშაკმა უნდა ჰკითხოს კლიენტს, აქვს თუ არა მას საკმარისი დრო და სურს თუ არა ტესტირებამდელი კონსულტაციის მიღება და თანხმობის შემთხვევაში განაგრძოს კლიენტთან მუშაობა.

თუკი კლიენტმა უარყო შეთავაზება, სოცმუშაკი გადასცემს მას საინფორმაციო მასალებს და საკონტაქტო ინფორმაციას და სთხოვს კლიენტს, მოგვიანებით დაუკავშირდეს მას.

ნაბიჯი 3: სოციალურმა მუშაკმა უნდა ჩაატაროს *რისკის შემცირების კონსულტირების I სესია: პერსონალური რისკის შეფასება და რისკის შემცირების სტრატეგიები*

სესია მიზნად ისახავს კლიენტის საჭიროებებზე მორგებული რისკის შემამცირებელი გზავნილების მიწოდებას და ქცევის შეცვლის ძალისხმევის მხარდაჭერას. I სესიაზე განიხილება შემდეგი საკითხები:

- საბაზისო ინფორმაცია აივ ინფექციის/ვირუსული ჰეპატიტების/სხვა სგვი-ის შესახებ
- ინექციასთან დაკავშირებული რისკები და პრევენციული სტრატეგიები
- სქესობრივ ცხოვრებასთან დაკავშირებული რისკები და პრევენციული სტრატეგიები
- წამალდამოკიდებულების მკურნალობისა და ნარკოტიკის მოხმარების შეწყვეტის სარგებელი
- ინფორმაცია აივ/HCV ანტისხეულებზე და HBV ანტიგენზე ნებაყოფლობითი ტესტირების შესახებ
- რისკის შემცირების მხარდასაჭერად პრევენციული მასალების გადაცემა, საჭიროების შემთხვევაში გადამისამართება

პროცედურა:

- ოფისში ჩატარების შემთხვევაში, სესია უნდა მიმდინარეობდეს კომფორტულ და მყუდრო ადგილას
- კონსულტანტმა/სოციალურმა მუშაკმა ყოველთვის უნდა განუმარტოს კლიენტს თავისი როლი
- მნიშვნელოვანია, რომ სესიის დაწყებამდე კლიენტებს მიეწოდოს ინფორმაცია, რა საკითხებზე იქნება საუბარი და სავარაუდოდ, რამდენ ხანს გასტანს სესია

- წამახალისებელი შეკითხვებით, კლიენტის წუხილის გაზიარებითა და მხარდაჭერის შეთავაზებით, კონსულტანტს შეუძლია კლიენტის რისკებთან დაკავშირებული უფრო მკაფიო და სრულყოფილი სურათის მიღება
- სესიის შეჯამებამდე კონსულტანტი ეკითხება კლიენტს, ხომ არა აქვს შეკითხვები

სოციალურმა მუშაკმა უნდა განუმარტოს კლიენტს, რა არის ტესტირების მოსალოდნელი სარგებელი, ხაზი გაუსვას ტესტირების ნებაყოფლობითობას და მოტივაციური ინტერვიუების ტექნიკების გამოყენებით ეცადოს, გადააწყვეტინოს კლიენტს ტესტირების ჩატარება

რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?

- საკუთარი აივ სტატუსის ცოდნა ადამიანს ეხმარება, შეცვალოს თავისი ქცევა ისე, რომ თავიდან იქნას აცილებული სხვების დაინფიცირება
- ასეთი ცოდნა საშუალებას მისცემს ადამიანს, შეცვალოს თავისი ცხოვრების წესი, იზრუნოს საკუთარ ჯანმრთელობაზე, დროულად დაიწყოს მკურნალობა
- ეს ინფორმაცია დაეხმარება ადამიანს ოჯახის დაგეგმარებაში, საშუალებას მისცემს მას და მის პარტნიორს, თავიდან აიცილონ ინფიცირებული დედიდან შვილზე ვირუსის ვერტიკალური გადაცემის რისკი

როგორ დავეხმაროთ კლიენტს, რომ მიიღოს ტესტირების ჩატარების გადაწყვეტილება?

- სოციალურმა მუშაკმა მკაფიოდ უნდა განუმარტოს კლიენტს, რომ იმის გასაგებად, ინფიცირებულია თუ არა ადამიანი, ერთადერთი გზა არსებობს - ტესტირება აივ-ზე
- სოციალურმა მუშაკმა უნდა უთხრას კლიენტს, რომ მისი ორგანიზაცია სთავაზობს უფასო სწრაფ ტესტირებას აივზე/B და C ჰეპატიტებზე
- ასევე, ხაზი უნდა გაესვას იმას, რომ ტესტირება ანონიმური და კონფიდენციალურია
- ნიმ შეიძლება გადამისამართდეს სხვა სერვისებში

რა არის ტესტირების სარგებელი?

- აივ სტატუსის ცოდნა სხვების ინფიცირების თავიდან აცილების საშუალებას იძლევა
- აღწერეთ ტესტირების პროცედურა (სწრაფი ტესტი, პასუხის დაუყოვნებლივ მიღება, ტესტირების შემდგომი კონსულტირება)
- ინფიცირებულ ნიმ-ს ეძლევა საშუალება, შეცვალოს თავისი ქცევა ისე, რომ დაიცვას ინფიცირებისაგან „ნემსის“ და სქესობრივი პარტნიორები

- ნიმ-ს შეეძლება, ურჩიოს ტესტირება თავის მეუღლეს/სქესობრივ პარტნიორს
- ინფიცირებულ ნიმ-ს საშუალება მიეცემა, დროულად დაიწყოს მკურნალობა, რაც მას თავიდან ააცილებს გართულებებს

ნაბიჯი 4: ნებაყოფლობითი ტესტირება აივ-ზე, B და C ჰეპატიტების ვირუსებზე

აივ, HBV და HCV ტესტირება და პრე- და პოსტ-ტესტ კონსულტირება მხოლოდ იმ შემთხვევაში ტარდება, თუკი პირი თანხმობას განაცხადებს ამაზე. სასურველია, ჩატარდეს სწრაფი აივ, HBV და HCV ტესტირების პროცედურა.

ნაბიჯი 5: სოციალურმა მუშაკმა უნდა ჩაატაროს რისკის შემცირების კონსულტირების II სესია: რისკის შემამცირებელი ძალისხმევის გაძლიერება და მხარდაჭერა

პროცედურა:

- სესია უნდა ჩატარდეს მყუდრო, იზოლირებულ ოთახში/სივრცეში.
- ამ სესიის დროს კონსულტანტი/სოცმუშაკი აწვდის აივ, HBV და HCV პოსტ-ტესტ ინფორმაციას იმ პირებს, ვინც ჩაიტარა გამოკვლევა და განმეორებით განიხილავს რისკის შემცირების სტრატეგიებს ყველა იმ კლიენტთან, ვისაც ჩაუტარდა I სესია, იმის მიუხედავად, გაიარა ტესტირება თუ არა.
- ამ სესიის ხანგრძლივობა დამოკიდებულია ტესტის შედეგებზე და დაახლოებით 25-35 წუთის განმავლობაში გრძელდება; თუმცა, ზოგიერთი აივ პოზიტიური კლიენტი 60 წუთამდე დროს მოითხოვს.
- სესია მიმდინარეობს იმის მიხედვით, თუ როგორია აივ/HBV/HCV ტესტირების პასუხი; სხვადასხვაგვარი მიდგომა გამოიყენება დადებითი და უარყოფითი შედეგების შემთხვევაში.
- კლიენტებთან, ვინც უარი განაცხადა ტესტირებაზე და არ იცის საკუთარი სეროსტატუსი, სესია მიმდინარეობს იმ ფორმატში, როგორც რეკომენდებულია სერონეგატიურ კლიენტებთან.
- იმ კლიენტებთან, ვინც უარი განაცხადა ტესტირებაზე, მაგრამ ამბობს, რომ აივ ინფიცირებულია, სესია მიმდინარეობს იმ ფორმატში, როგორც რეკომენდებულია სეროპოზიტიურ კლიენტებთან

II სესიაზე შემდეგი საკითხები განიხილება:

- ტესტის შედეგების მიწოდება (თუკი შესაძლებელია)
- ტესტის შედეგების მნიშვნელობა
- I სესიაზე განხილული პრევენციული გზავნილების გადახედვა
- საუბარი სამედიცინო დახმარებისა და ადრეული მკურნალობის შესახებ (სეროპოზიტიურ კლიენტებთან)

- პარტნიორების შეტყობინება სეროპოზიტიური კლიენტებისათვის (აივ დადებითი სტატუსის მქონე პირნი ეთიკურად და სამართლებრივად ვალდებულნი არიან, შეატყობინონ სქესობრივ პარტნიორებს და ე.წ. შპრიცის მეგობრებს ინფიცირების პოტენციური რისკის შესახებ)
- საინფორმაციო მასალის გადაცემა, გადამისამართება სხვა სერვისებში კლიენტის საჭიროებების გათვალისწინებით
- სესიის შეჯამების წინ, სოცმუშაკმა უნდა ჰკითხოს კლიენტს, ხომ არ აქვს რაიმე შეკითხვა.

ნაბიჯი 6: სოციალურმა მუშაკმა უნდა მიაწოდოს კლიენტს ინფორმაცია აივ/ტუბერკულოზით კონფექციის შესახებ

რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?

- აივ პოზიტიური ადამიანების 60%-ს აქვს ტუბერკულოზის ინფექციის განვითარების რისკი
- არსებობს მტკიცებულება, რომ შიდსის მქონე პაციენტთა დაახლოებით მესამედის სიკვდილის მიზეზი ტუბერკულოზია
- ტუბერკულოზის უფასო დიაგნოსტიკა და მკურნალობა შესაძლებელია და კლიენტი უნდა გადამისამართდეს შესაბამის დაწესებულებაში

კლიენტს უნდა ვკითხოთ, ხომ არა აქვს ტუბერკულოზის ინფექციისათვის დამახასიათებელი სიმპტომები და საჭიროების შემთხვევაში სოცმუშაკმა ის უნდა გაგზავნოს ტუბერკულოზის სამკურნალო ადგილობრივ დაწესებულებაში.

ნაბიჯი 7: სოციალურმა მუშაკმა უნდა მოახდინოს ნიმ-ების გადამისამართება

- სოციალურმა მუშაკმა უნდა მიაწოდოს კლიენტს ინფორმაცია ინექციური ნარკოტიკების მომხმარებლებისათვის განკუთვნილი სერვისების შესახებ
- ნიმ-ები შეიძლება გადამისამართდეს ხელმისაწვდომ ზიანის შემცირების, წამალდამოკიდებულების სამკურნალო და ჯანდაცვის სხვა სამსახურებში
- სოცმუშაკმა უნდა მიაწოდოს კლიენტს ჯანმრთელობის, სოციალური და სხვა სერვისების მისამართი და საკონტაქტო ინფორმაცია

ნაბიჯი 8: სოციალურმა მუშაკმა უნდა გადასცეს ნიმ-ებს შესაბამისი პრევენციული მასალა, რათა ხელი შეუწყოს რისკის შემცირებას

დაბოლოს, კონსულტანტმა/სოცმუშაკმა უნდა გადასცეს კლიენტს ნაბეჭდი საინფორმაციო მასალა იმ თემებზე, რომლებიც გახილული იყო საკონსულტაციო სესიაზე. უნდა გადაეცეს ასევე შესაბამისი სერვისების ჩამონათვალი, სხვა პრევენციული მასალა (მაგ., კონდომები).

ნაბიჯი 9: სოციალურმა მუშაკმა უნდა გააძლიეროს და ხელი შეუწყოს „თოვლის გუნდის“ პრინციპით კლიენტების მოზიდვას შემდეგნაირად:

- სთხოვოს კლიენტს, გადასცეს ინფორმაცია თანასწორებს
- განიხილოს მასთან ერთად, როგორ მოხდება ეს
- ჩართოს ნარკომომხმარებლები საინფორმაციო მასალების მომზადებასა და გავრცელებაში, სხვ.

ნაბიჯი 10: სოციალური მუშაკი უნდა იცნობდეს მოზარდი/ახალგაზრდა ნიმ-ების თავისებურებებს

მოზარდი/ახალგაზრდა ნიმ-ების პოპულაციის მახასიათებლები:

- ახალგაზრდები არიან ცნობისმოყვარენი და უფრო ადვილად ექცევიან თანატოლთა ზეგავლენის ქვეშ. როგორც წესი, ისინი ნარკოტიკებს თანატოლთა ჯგუფში მოიხმარენ, ემორჩილებიან თანატოლთა ნორმებს
- ეს განსაკუთრებით ფარული პოპულაციაა
- ახალგაზრდების ინფორმირებულობის დონე ნარკოტიკებისა და აივ ინფექციის შესახებ დაბალია
- ისინი უარყოფენ, რომ აივ ინფიცირების რისკის ქვეშ იმყოფებიან
- ნარკოტიკის ინექციურ მოხმარებას იწყებენ შემთხვევითი ექსპერიმენტების სახით, ზოგადად ნარკოტიკების მოხმარების ფონზე
- ახალგაზრდები უფრო ხანგამოშვებით (და არა რეგულარულად) მოიხმარენ ნარკოტიკს და უფრო ხშირად ეტანებიან თვითნაკეთ ნარკოტიკებს
- ამ ასაკობრივი ჯგუფისთვის ნაკლებად არის დამახასიათებელი სტრუქტურირებული ნარკოტიკის მოხმარებელთა ჯგუფის წევრობა
- ისინი ნარკოტიკს სარისკო გარემოში იკეთებენ
- ამ ასაკობრივ ჯგუფში დამოკიდებულების დაავადება და ნარკოტიკის მოხმარებით გამოწვეული ზიანიც ნაკლებად არის გამოხატული
- მათ უფრო მეტი სქესობრივი პარტნიორი ჰყავთ და უფრო ხშირად აქვთ დაუცველი სექსი
- მათ ნაკლებად იციან, სად და როგორ მიიღონ პრევენციული ან სამკურნალო მომსახურება და ნაკლებად აქვთ ამ მომსახურებით სარგებლობის სურვილი
- არსებული სერვისები მათთვის ნაკლებად ხელმისაწვდომია, მათ შორის, ასაკობრივი შეზღუდვების გათვალისწინებით

რა უნდა გააკეთოს სოცმუშაკმა მოზარდი/ახალგაზრდა ნიმ-ების მხარდასაჭერად, რათა მათ მიაკითხონ ნკტ და სხვა პრევენციულ სერვისებს?

- მიაწოდოს ადეკვატური ინფორმაცია - ინტენსიური და მუდმივი პრევენციული გზავნილების მეშვეობით
- დაეხმაროს გადაწყვეტილების მიღების უნარ-ჩვევების გამომუშავებაში
- ჩართოს ალტერნატიულ აქტივობაში - საინფორმაციო კამპანია, მასალების გავრცელება
- ეცადოს, გაუგოს კლიენტს და გააცნობიეროს ის ზეწოლა, რომელსაც შეიძლება განიცდიდეს ახალგაზრდა ნარკოტიკის მომხმარებელი, რაც მას მოხმარების სარისკო პრაქტიკისკენ უბიძგებს
- უნდა ეცადოს, დაარწმუნოს კლიენტი, შეამციროს და საერთოდ შეწყვიტოს ნარკოტიკის მოხმარება
- მიაწოდოს ინფორმაცია, რომ არაინექციური ნარკოტიკის მომხმარებელსაც აქვს ინფიცირების რისკი, სხვა ნარკომომხმარებელთან, კომერციული სექსის მუშაკთან ან სხვა სქესობრივ პარტნიორთან დაუცველი სქესობრივი კონტაქტის შედეგად
- სამიზნე პოპულაციასთან კონტაქტი დაამყაროს მათთვის ბუნებრივ გარემოში
- მიაწოდოს ინფორმაცია სარისკო ქცევების შესახებ, ხელი შეუწყოს უსაფრთხო ქცევის დანერგვას
- შეიმუშაოს სტრატეგიები რისკის შემცველი ქცევების შესამცირებლად

ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს შემდეგ საკითხებს:

- რა არის აივ/შიდსი
- როგორ გადაეცემა აივ-ი
- როგორ ავიცილოთ თავიდან აივ-ით ინფიცირება (საინექციო მოწყობილობის შესახებ ინფორმაციის ჩათვლით)
- როგორ გამოვიყენოთ კონდომი
- რა სერვისები და სამკურნალო დაწესებულებები არის მათთვის ხელმისაწვდომი (შპრიცების გაცვლის პროგრამა, ჩანაცვლებითი თერაპიის პროგრამა, ნარკოლოგიური კლინიკები, სხვა სამკურნალო და სოციალური სერვისები), როგორ მიწვდნენ ამ სერვისებს, სხვა საჭირო ინფორმაცია

სოცმუშაკს ყოველთვის უნდა ახსოვდეს, რომ მათი მუშაობისთვის უმნიშვნელოვანესია ეთიკური ნორმების დაცვა: ანონიმურობა, კონფიდენციალობა, პროგრამაში ნებაყოფლობითი მონაწილეობა, კლიენტისადმი კეთილგანწყობა.

რა უნარ-ჩვევები უნდა გამოიმუშავონ ახალგაზრდებმა?

- პარტნიორთან უსაფრთხო სექსზე საუბარი
- კონდომის სწორად გამოყენება
- როგორ ამოვიცნოთ და ავარიდოთ თავი სარისკო სიტუაციებს
- რთულ სიტუაციებში გადაწყვეტილების მიღების უნარი
- თვითშეფასების ამაღლება
- სად და როგორ მივიღოთ დახმარება
- კომუნიკაციური უნარ-ჩვევები

სარეგისტრაციო სისტემა

ყოველი გასვლითი სამუშაოს შემდეგ ივსება სარეგისტრაციო ფორმა. სასურველია სარეგისტრაციო ფორმების შევსება უახლოეს პერიოდში (შემდეგ გასვლამდე), რათა არ მოხდეს გარკვეული მონაცემების დაკარგვა (დავიწყება). შემდგომში ხდება არსებული ფორმების მიხედვით ორგანიზაციის/პროექტის მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში შეყვანა.

3. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლების მეუღლეებთან/პარტნიორებთან

ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლების (ნიმ) მეუღლეები და მუდმივი სქესობრივი პარტნიორები აივ/B და C ჰეპატიტების ვირუსებით ინფიცირების თვალსაზრისით მოწყვლად ჯგუფს მიეკუთვნებიან. ჩვეულებრივ, ნარკომომხმარებლები და მათი მეუღლეები/პარტნიორები ნარკოტიკის მოხმარებასა და აივ ინფექციასთან დაკავშირებით ერთმანეთთან საუბარს გაურბიან. ხშირად, პარტნიორებმა არ იციან, რომ რისკის ქვეშ იმყოფებიან. სავარაუდო მაღალი რისკის სიტუაციების განხილვით და კომუნიკაციური უნარ-ჩვევების განვითარებით, ისინი შეძლებენ, დაარწმუნონ თავიანთი ნარკოტიკის მომხმარებელი მეუღლეები/პარტნიორები, დაიცვან საკუთარი თავი და ირგვლივმყოფები.

ამ მიზნის მისაღწევად, სოციალურმა მუშაკმა ყოველთვის უნდა დაიცვას ქვემოთ მითითებული ზოგადი წესები:

- ეცადეთ, იპოვოთ წყნარი ადგილი
- დაარწმუნდით, რომ კლიენტს აქვს დრო და თქვენთან საუბრის სურვილი
- მიაწოდეთ თანამიმდევრული, სრულყოფილი და ნეიტრალური ინფორმაცია
- ისაუბრეთ კლიენტისათვის გასაგებ ენაზე
- არ მოეპყროთ მფარველურად
- მოუსმინეთ ყურადღებით
- დააკვირდით კლიენტის ემოციებს
- აჩვენეთ თქვენი დაინტერესება, აგრძნობინეთ, რომ გესმით მისი, ზრუნავთ მასზე
- მოეპყართ პატივისცემით
- ხელი შეუწყვეთ პოზიტიურ ცვლილებებს კლიენტის ქცევასა და განწყობებში
- არ განსაჯოთ ან დაადანაშაულოთ კლიენტი, თუკი ის სასურველ ქცევას ვერ განახორციელებს
- შეწყვიტეთ საუბარი შესაბამის დროს: ნუ განაგრძობთ საუბარს იმ შემთხვევაში, თუკი კლიენტს სადმე ეჩქარება ან მობეზრდა თქვენთან ურთიერთობა

ნაბიჯი 1: სოციალური მუშაკი უნდა დაუკავშირდეს ნიმ-ის მეუღლეს/პარტნიორს და შეუთანხმდეს შეხვედრაზე

როგორ:

ნიმ-ს შეიძლება მისწვდეთ:

- ნაცნობი ნარკოტიკის მომხმარებლის მეშვეობით
- ნაცნობი ნარკოტიკის მომხმარებლის მეუღლის მეშვეობით

- ყოფილი ნარკომომხმარებლის მეშვეობით
- მეგობრის მეშვეობით
- თანასწორგანმანათლებლების მეშვეობით
- საინფორმაციო კამპანიის მეშვეობით
- ოჯახის წევრების მეშვეობით
- ე.წ. „ბიზნეს- ადვოკატების“ (სილამაზის სალონის თანამშრომელი, ოფიციალური კაფეში ან ბარში, მაღაზიის გამყიდველი) მეშვეობით
- პარტნიორი არასამთავრობო ორგანიზაციების მეშვეობით
- სხვა სერვისების მეშვეობით

სად:

სოციალური მუშაკი შეიძლება შეხვდეს და ესაუბროს ნიმ-ის მეუღლეს/პარტნიორს შემდეგ ადგილებში:

- შესთავაზეთ შეხვედრა და საუბარი კლიენტის ბინაში
- შესთავაზეთ თქვენი ორგანიზაციის ოფისში მოსვლა
- კაფეში - ნეიტრალური ადგილია, არ მიიქცევთ სხვების ყურადღებას, სოციალურმა მუშაკმა შეიძლება კლიენტი დაპატიჟოს ყავაზე ან გამაგრებელ სასმელზე, თუმცა ეს დამატებით დანახარჯს მოითხოვს
- პარტნიორი ორგანიზაციის ოფისი
- სილამაზის სალონი

ნაბიჯი 2: სოციალურმა მუშაკმა უნდა დაამყაროს საწყისი კონტაქტი კლიენტთან.

პროცედურა:

- სოციალური მუშაკი წარადგენს პროექტს და საკუთარ თავს
- სოციალური მუშაკი აცნობს კლიენტს იმ სერვისებს, რომელთაც მისი ორგანიზაცია სთავაზობს ნიმ-ებს და მათ პარტნიორებს.
- სოციალური მუშაკი ეკითხება კლიენტს, აქვს თუ არა საკმარისი დრო და აქვს თუ არა სურვილი, ისაუბროს ნარკოტიკის მოხმარების საკუთარ გამოცდილებასა და აივ ინფექციასთან დაკავშირებულ საკითხებზე და თანხმობის მიღების შემდეგ განაგრძობს მასთან მუშაობას.
- თუკი კლიენტმა უარყო შეთავაზება, სოცმუშაკი გადასცემს მას საინფორმაციო მასალებს და საკონტაქტო ინფორმაციას და სთხოვს კლიენტს, მოგვიანებით დაუკავშირდეს მას.

ნაბიჯი3: სოციალური მუშაკი აწვდის კლიენტს ინფორმაციას აივ/შიდსით/ვირუსული ჰეპატიტებით ინფიცირების რისკის შემცირების კონსულტირებისა და შეთავაზებული სერვისების შესახებ.

რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?

- ინმ-ების მეუღლეები ნარკოტიკების მოხმარებისა და აივ/შიდსის შესახებ ინფორმაციას მრავალი წყაროდან იღებენ, ძირითადად, მედია საშუალებებიდან და ნაცნობ-მეგობრებისაგან. ზოგჯერ ისინი იღებენ მცდარ ინფორმაციას და ხშირად სჯერათ მისი.
- სოციალურმა მუშაკმა უნდა მიაწოდოს ნარკომომხმარებლის მეუღლეს/პარტნიორს ობიექტური ინფორმაცია, რათა გაიზარდოს მისი ინფორმირებულობის დონე და შეიცვალოს მისი დამოკიდებულება, რაც, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს მისი ქცევის შეცვლას და ინფიცირების რისკის შემცირებას.
- სოციალურმა მუშაკმა ხაზი უნდა გაუსვას აივ და ჰეპატიტის ვირუსებზე ტესტირების მნიშვნელობას.

რისკის შემცირების კონსულტირების ზოგადი აღწერა

- ჩარევა მოიცავს 2 სესიას - ტესტირებამდელი და ტესტირების შემდგომი კონსულტირება, რომელთა შორისაც ტარდება კლიენტის გამოკვლევა აივ-ზე, B და C ჰეპატიტების ვირუსებზე. ჩარევა საშუალებას აძლევს კლიენტს, გაიგოს საკუთარი სეროსტატუსი და მიიღოს ინფორმაცია ქცევის შეცვლის სასურველი მოდელების შესახებ ვირუსების გადაცემის რისკის შესამცირებლად.
- პირველი სესია კლიენტს აწვდის ინფორმაციას აივ-ის, B და C ჰეპატიტების ვირუსების, სხვა სგგი-ის გადაცემისა და ინფიცირების თავიდან აცილების გზების შესახებ, ყურადღება მახვილდება როგორც ნარკოტიკის მოხმარებასთან, ასევე სქესობრივ აქტივობასთან დაკავშირებულ რისკებზე.
- მეორე სესიაზე, ტესტის შედეგის შეტყობინების შემდეგ, კვლავ ხდება რისკის შემცირებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის განხილვა; ასევე, კლიენტთან ერთად იგეგმება სარისკო ქცევის შეცვლისა და უსაფრთხო ქცევის შენარჩუნების ინდივიდუალური სტრატეგია.

კომპონენტი	ფორმატი	საქმიანობა	პერსონალი	ადგილმდებარეობა
I სესია	ინდივიდუალური ან ჯგუფური სესია	1. აივ/ვირუსული ჰეპატიტებით/სგგით ინფიცირების რისკის შესამცირებელი ინფორმაცია და გზავნილები 2. რისკის შემცირების უნარების მოდელირება და რეპეტიცია	კონსულტანტი, სოცმუშაკი	ოფისში, ანდა ქუჩაში, სხვა ადგილას

		3. ტესტირებამდელი კონსულტირება აივ-ზე		
აივ ტესტირება	კონფიდენციალური და ანონიმური ტესტირება	ლაბორატორიული გამოკვლევა აივ ანტისხეულებზე	კონსულტანტი, სოცმუშაკი	ოფისში ან ოფისის გარეთ
II სესია	ინდივიდუალური სესია	1. ტესტის შედეგების შეტყობინება 2. შემდგომი ნაბიჯების დაგეგმვა 3. რისკის შემცირების სტრატეგიის გადახედვა 4. ქცევის ცვლილების მოტივაციის გაძლიერება 5. გადამისამართება	კონსულტანტი, სოცმუშაკი	ოფისში, ანდა ქუჩაში, სხვა ადგილას

რა არის რისკის შემცირების კონსულტირების სარგებელი?

კვლევებით დადასტურდა, რომ რისკის შემცირების კონსულტირების შედეგად:

- ნიმ-ების პარტნიორები მნიშვნელოვნად ამცირებენ სქესობრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებულ საკუთარ სარისკო ქცევას
- ისინი ხელს უწყობენ თავიანთი ნარკომომხმარებელი პარტნიორების რისკის შემცველი ქცევების შემცირებას
- ისინი აცნობიერებენ საკუთარ რისკს

სოციალურმა მუშაკმა უნდა ჰკითხოს კლიენტს, აქვს თუ არა მას საკმარისი დრო და სურს თუ არა ტესტირებამდელი კონსულტაციის მიღება და თანხმობის შემთხვევაში განაგრძოს კლიენტთან მუშაობა.

თუკი კლიენტმა უარყო შეთავაზება, სოცმუშაკი გადასცემს მას საინფორმაციო მასალებს და საკონტაქტო ინფორმაციას და სთხოვს კლიენტს, მოგვიანებით დაუკავშირდეს მას.

ნაბიჯი 4: სოციალურმა მუშაკმა უნდა ჩაატაროს რისკის შემცირების კონსულტირების I სესია: პერსონალური რისკის შეფასება და რისკის შემცირების სტრატეგიები

სესია მიზნად ისახავს კლიენტის საჭიროებებზე მორგებული რისკის შემამცირებელი გზავნილების მიწოდებას და ქცევის შეცვლის ძალისხმევის მხარდაჭერას. I სესიაზე განიხილება შემდეგი საკითხები:

- საბაზისო ინფორმაცია აივ ინფექციის/ვირუსული ჰეპატიტების/სხვა სგგი-ის შესახებ

- სქესობრივ ცხოვრებასთან დაკავშირებული რისკები და პრევენციული სტრატეგიები
- ინფორმაცია აივ ინფექციის/ვირუსული ჰეპატიტების ვერტიკალური გადაცემის შესახებ
- ინფორმაცია ნარკოტიკების ინექციასთან დაკავშირებული რისკების და პრევენციული სტრატეგიების შესახებ
- ინფორმაცია აივ/HCV ანტისხეულებზე და HBV ანტიგენზე ნებაყოფლობითი ტესტირების შესახებ
- რისკის შემცირების მხარდასაჭერად პრევენციული მასალების გადაცემა, საჭიროების შემთხვევაში გადამისამართება

პროცედურა:

- ოფისში ჩატარების შემთხვევაში, სესია უნდა მიმდინარეობდეს კომფორტულ და მყუდრო ადგილას
- კონსულტანტმა/სოციალურმა მუშაკმა ყოველთვის უნდა განუმარტოს კლიენტს თავისი როლი
- მნიშვნელოვანია, რომ სესიის დაწყებამდე კლიენტებს მიეწოდოს ინფორმაცია, რა საკითხებზე იქნება საუბარი და სავარაუდოდ, რამდენ ხანს გასტანს სესია
- წამახალისებელი შეკითხვებით, კლიენტის წუხილის გაზიარებითა და მხარდაჭერის შეთავაზებით, კონსულტანტს შეუძლია კლიენტის რისკებთან დაკავშირებული უფრო მკაფიო და სრულყოფილი სურათის მიღება
- სესიის შეჯამებამდე კონსულტანტი ეკითხება კლიენტს, ხომ არ აქვს შეკითხვები.

სოციალურმა მუშაკმა უნდა განუმარტოს კლიენტს, რა არის ტესტირების მოსალოდნელი სარგებელი, ხაზი გაუსვას ტესტირების ნებაყოფლობითობას და მოტივაციური ინტერვიუების ტექნიკების გამოყენებით ეცადოს, გადააწყვეტინოს კლიენტს ტესტირების ჩატარება

რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?

- საკუთარი აივ სტატუსის ცოდნა ადამიანს ეხმარება, შეცვალოს თავისი ქცევა ისე, რომ თავიდან იქნას აცილებული სხვების დაინფიცირება
- ასეთი ცოდნა საშუალებას მისცემს ადამიანს, შეცვალოს თავისი ცხოვრების წესი, იზრუნოს საკუთარ ჯანმრთელობაზე, დროულად დაიწყოს მკურნალობა
- ეს ინფორმაცია დაეხმარება ადამიანს ოჯახის დაგეგმარებაში, საშუალებას მისცემს მას და მის პარტნიორს, თავიდან აიცილონ ინფიცირებული დედიდან შვილზე ვირუსის ვერტიკალური გადაცემის რისკი

როგორ დავებმართო ნარკომომხმარებლის პარტნიორს, რომ მიიღოს ტესტირების ჩატარების გადაწყვეტილება?

- სოციალურმა მუშაკმა მკაფიოდ უნდა განუმარტოს კლიენტს, რომ იმის გასაგებად, ინფიცირებულია თუ არა ადამიანი, ერთადერთი გზა არსებობს - ტესტირება აივ-ზე
- სოციალურმა მუშაკმა უნდა უთხრას კლიენტს, რომ მისი ორგანიზაცია სთავაზობს უფასო სწრაფ ტესტირებას აივზე/B და C ჰეპატიტებზე
- ასევე, ხაზი უნდა გაესვას იმას, რომ ტესტირება ანონიმური და კონფიდენციალურია
- ნიმ-ს მეუღლე/პარტნიორი შეიძლება გადამისამართდეს სხვა სერვისებში

რა არის ტესტირების სარგებელი?

- აივ სტატუსის ცოდნა სხვების ინფიცირების თავიდან აცილების საშუალებას იძლევა
- აღწერეთ ტესტირების პროცედურა (სწრაფი ტესტი, პასუხის დაუყოვნებლივ მიღება, ტესტირების შემდგომი კონსულტირება)
- ნიმ-ის ინფიცირებულ პარტნიორს ეძლევა საშუალება, შეცვალოს თავისი ქცევა ისე, რომ დაიცვას ინფიცირებისაგან „ნემსის“ და სქესობრივი პარტნიორები
- ნიმ-ს შეეძლება, ურჩიოს ტესტირება თავის მეუღლეს/სქესობრივ პარტნიორს
- ინფიცირებულ ნიმ-ს საშუალება მიეცემა, დროულად დაიწყოს მკურნალობა, რაც მას თავიდან ააცილებს გართულებებს

ნაბიჯი 5: *ნებაყოფლობითი ტესტირება აივ-ზე, B და C ჰეპატიტების ვირუსებზე*

აივ, HBV და HCV ტესტირება და პრე- და პოსტ-ტესტ კონსულტირება მხოლოდ იმ შემთხვევაში ტარდება, თუკი პირი თანხმობას განაცხადებს ამაზე. უნდა ჩატარდეს სწრაფი აივ, HBV და HCV ტესტირების პროცედურა.

ნაბიჯი 6: სოციალურმა მუშაკმა უნდა ჩაატაროს რისკის შემცირების კონსულტირების II სესია: რისკის შემამცირებელი ძალისხმევის გაძლიერება და მხარდაჭერა

პროცედურა:

- II სესია უნდა ჩატარდეს მყუდრო, იზოლირებულ ოთახში/სივრცეში.
- ეს სესია აწვდის აივ, HBV და HCV პოსტ-ტესტ ინფორმაციას იმ პირებს, ვინც ჩაიტარა გამოკვლევა და განმეორებით განიხილავს რისკის შემცირების სტრატეგიებს ყველა იმ კლიენტთან, ვისაც ჩაუტარდა I სესია, იმის მიუხედავად, გაიარა ტესტირება თუ არა.

- ამ სესიის ხანგრძლივობა დამოკიდებულია ტესტის შედეგებზე და დაახლოებით 25-35 წუთის განმავლობაში გრძელდება; თუმცა, ზოგიერთი აივ პოზიტიური კლიენტი 60 წუთამდე დროს მოითხოვს.
- სესია მიმდინარეობს იმის მიხედვით, თუ როგორია აივ/HBV/HCV ტესტირების პასუხი; სხვადასხვაგვარი მიდგომა გამოიყენება დადებითი და უარყოფითი შედეგების შემთხვევაში.
- კლიენტებთან, ვინც უნარი განაცხადა ტესტირებაზე და არ იცის საკუთარი სეროსტატუსი, სესია მიმდინარეობს ისევე, როგორც სერონეგატიურ კლიენტებთან.
- იმ კლიენტებთან, ვინც უარი განაცხადა ტესტირებაზე, მაგრამ ამბობს, რომ აივ ინფიცირებულია, სესია მიმდინარეობს ისევე, როგორც სეროპოზიტიურ კლიენტებთან

II სესიაზე შემდეგი საკითხები განიხილება:

- ტესტის შედეგების მიწოდება (თუკი შესაძლებელია)
- ტესტის შედეგების მნიშვნელობა
- I სესიაზე განხილული პრევენციული გზავნილების გადახედვა
- საუბარი სამედიცინო დახმარებისა და ადრეული მკურნალობის შესახებ (სეროპოზიტიურ კლიენტებთან)
- პარტნიორების შეტყობინება (სეროპოზიტიური კლიენტებისათვის - უნდა შეატყობინონ თავიანთ ნარკოტიკის მომხმარებელ და სქესობრივ პარტნიორებს ინფიცირების პოტენციური რისკის შესახებ)
- საინფორმაციო მასალის გადაცემა, გადამისამართება
- სესიის შეჯამების წინ, სოცმუშაკმა უნდა ჰკითხოს კლიენტს, ხომ არ აქვს რაიმე შეკითხვა

რა არის კარგი კომუნიკაციის/მოლაპარაკების სარგებელი?

- მეუღლეებს/პარტნიორებს შეეძლებათ, დაარწმუნონ თავიანთი ნარკომომხმარებელი პარტნიორები, ჩაიტარონ აივ/HBV/HCV ტესტირება
- მეუღლეებს/პარტნიორებს შეეძლებათ თავიანთი პარტნიორების დარწმუნება, უსაფრთხო საინექციო პრაქტიკის დანერგვით დაიცვან საკუთარი თავი, თავიანთი მეუღლეები და მომავალი შვილები
- ტესტის დადებითი შედეგის შემთხვევაში, დაუკავშირდნენ შესაბამის სერვისებს
- კომუნიკაციური უნარები დაეხმარება მათ, ღიად ისაუბრონ თავიანთ პარტნიორებთან აივ პრევენციის სტრატეგიებზე და უსაფრთხო სექსზე

ნაბიჯი 7: სოციალურმა მუშაკმა უნდა მოახდინოს ნიმ-ების გადამისამართება

- ნიმ-ების პარტნიორები შეიძლება გადამისამართდნენ შესაბამის ხელმისაწვდომ სამსახურებში
- სოცმუშაკმა უნდა მიაწოდოს კლიენტს ჯანმრთელობის, სოციალური და სხვა სერვისების მისამართი და საკონტაქტო ინფორმაცია

ნაბიჯი 8: სოციალურმა მუშაკმა უნდა გადასცეს ნარკომომხმარებელთა მეუღლეებს/პარტნიორებს შესაბამისი პრევენციული მასალა, რათა ხელი შეუწყოს რისკის შემცირებას

დაბოლოს, კონსულტანტმა/სოცმუშაკმა უნდა გადასცეს კლიენტს ნაბეჭდი საინფორმაციო მასალა იმ თემებზე, რომლებიც გახილული იყო საკონსულტაციო სესიაზე. უნდა გადაეცეს ასევე შესაბამისი სერვისების ჩამონათვალი, სხვა პრევენციული მასალა (მაგ., კონდომები).

ნაბიჯი 9: სოციალურმა მუშაკმა უნდა გააძლიეროს და ხელი შეუწყოს „თოვლის გუნდის“ პრინციპით კლიენტების მოზიდვას შემდეგნაირად:

- სთხოვოს კლიენტს, გადასცეს ინფორმაცია თანასწორებს
- განიხილოს მასთან ერთად, როგორ მოხდება ეს
- ჩართოს ნარკომომხმარებლების პარტნიორები საინფორმაციო მასალების მომზადებასა და გავრცელებაში, სხვ.

სოცმუშაკს ყოველთვის უნდა ახსოვდეს, რომ მათი მუშაობისთვის უმნიშვნელოვანესია ეთიკური ნორმების დაცვა: ანონიმურობა, კონფიდენციალობა, პროგრამაში ნებაყოფლობითი მონაწილეობა, კლიენტისადმი კეთილგანწყობა.

სარეგისტრაციო სისტემა

ყოველი გასვლითი სამუშაოს შემდეგ ივსება სარეგისტრაციო ფორმა. სასურველია სარეგისტრაციო ფორმების შევსება უახლოეს პერიოდში (შემდეგ გასვლამდე), რათა არ მოხდეს გარკვეული მონაცემების დაკარგვა (დავიწყება). შემდგომში ხდება არსებული ფორმების მიხედვით ორგანიზაციის/პროექტის მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში შეყვანა.

4. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის კომერციულ სექს-მუშაკ ქალებთან (კსმ)

სამიზნე ჯგუფის აღწერა – სექს-ბიზნისის სტრუქტურა

საქართველოში დღესდღეობით პროსტიტუცია იურიდიული ჩარჩოების მიღმაა - იგი არც ნებადართულია და არც აკრძალული. სექს-მუშაკების თავშეყრის (სამუშაო) ძირითად ადგილებს წარმოადგენს:

- ქუჩა;
- საუნა;
- სასტუმრო, ბარ-რესტორანი;
- საროსკიპო (ბორდელი);
- სახლი/ბინა (მობილურ ტელეფონზე გამოძახებით).

ქუჩა - ღია სისტემა, იერარქიულად ყველაზე დაბალი საფეხური. ამ კატეგორიის სექს-მუშაკები მიეკუთვნებიან სოციალური, ეკონომიკური და ინტელექტუალური თვალსაზრისით ყველაზე დაბალ დონეს. თუმცა, აქვე არის გარკვეული გრადაცია ადგილისა და სამუშაო საათების მიხედვით. ამ კატეგორიის სექს-მუშაკებს არ აქვთ სტრუქტურა, მუშაობენ დამოუკიდებლად, ყოველგვარი „პატრონისა“ და დაქვემდებარების გარეშე.

საუნა – იყოფა ორ ძირითად კატეგორიად:

საუნები, სადაც სექს-მუშაკები მუდმივად არ იმყოფებიან. ამ კატეგორიის საუნებში სხვადასხვა ადგილებზე მომუშავე სექს-მუშაკებს (ქუჩა, ბარ-რესტორანი და სხვა) მოჰყავთ თავისი კლიენტები სერვისის მისაწოდებლად. ისინი არ ექვემდებარებიან საუნის მეპატრონესა თუ ადმინისტრაციულ წესებს და არ არიან ანგარიშვალდებულნი მათ მიმართ. იხდიან მხოლოდ იმ თანხას, რაც შედის საუნის საათობრივ თუ სხვა მომსახურებაში (ბარი, თეთრეული და სხვა).

საუნები, სადაც სექს-მუშაკები მუდმივად იმყოფებიან. ეს კატეგორია არის იერარქიულად უფრო მაღალი დონე. ასეთ სექს-მუშაკებს ჰყავთ დაწესებულების მეპატრონე, ხშირ შემთხვევაში “სუტენიორი”, მუშაობა სტრუქტურირებულია, მიეკუთვნებიან სოციალური, ეკონომიკური და ინტელექტუალური თვალსაზრისით შედარებით მაღალ საფეხურს. თვით ამ კატეგორიაშიც არის გრადაცია, რომელიც დამყარებულია საუნის პრესტიჟულობაზე. საუნა დახურული სისტემაა. არსებობს ადმინისტრაცია (უშუალოდ საუნის მფლობელი ან დაქირავებული პირი), რომელთან შეთანხმებითაც ხდება სექს-მუშაკის სამუშაო პირობების განსაზღვრა. აქ არსებული დაცვის სამსახური უზრუნველყოფს როგორც დაწესებულების, ასევე სექს-მუშაკების უსაფრთხოებას.

სერვისის მიწოდება ხდება ადგილზე (ხშირ შემთხვევაში სექს-მუშაკები გაფორმებული არიან, როგორც მასაჟისტი, მიმტანი ბარში და სხვა დამხმარე პერსონალი).

სასტუმრო - მსგავსია კატეგორიისა „საუნა“. ამ კატეგორიაშიც, ისევე, როგორც საუნებში, ადგილზე მომუშავე სექს-მუშაკების უმრავლესობა გაფორმებულია მიმტანებად და სხვა დამხმარე პერსონალად.

ბარ-რესტორანი (დისკოთეკა) - ასევე სტრუქტურირებული სისტემაა. განსხვავებით საუნისა და სასტუმროსაგან, აქ არ ხდება სექს-მუშაკის მიერ კლიენტისათვის სერვისის მიწოდება. ეს არის ადგილი მხოლოდ კლიენტის მოძიებისა და დაკონტაქტებისათვის.

საროსკიპო (ბორდელი) – იერარქიულად ყველაზე მაღალი დონე; დახურული სისტემა; ჰყავს მეპატრონე; მომსახურება ხდება ადგილზე.

სახლი/ბინა (მობილურ ტელეფონზე გამოძახებით)– ცალკე უნდა გამოვყოთ სექს-მუშაკების ჯგუფი, რომელთანაც კლიენტის დაკავშირება ხდება ტელეფონის საშუალებით. ისინი კლიენტებს სერვისს აწვდიან საუნებსა და სასტუმროებში და არ ექვემდებარებიან დაწესებულების მეპატრონეს.

შენიშვნა: იმის გამო, რომ ხშირია კომერციულ სექს-მუშაკ ქალთა მიგრაცია ერთი ადგილიდან მეორეში, მკვეთრი ზღვარის გავლება სექს-მუშაკთა კატეგორიებს შორის გამწვანებულია. მაგ., ზოგი კატეგორიის საუნა და ქუჩის გარკვეული ადგილი იერარქიულად ერთ კატეგორიას განეკუთვნება, და სწორედ ამ კატეგორიებს შორის ხშირია სექს-მუშაკთა მიგრაცია. თუმცა, შესაძლებელია სექს-მუშაკების სხვადასხვა იერარქიულ საფეხურებზე მიგრირებაც გარკვეული პირობების დაკმაყოფილების და/ან არდაკმაყოფილების შემთხვევაში.

გასვლითი შეხვედრების განხორციელება კომერციულ სექს-მუშაკ ქალებთან (კსმ)

გასვლითი სავლე სამუშაო ჯგუფი

გასვლით შეხვედრებს ახორციელებს ჯგუფი ორი სოციალური მუშაკის შემადგენლობით. იმისდა მიხედვით, თუ რა ზომისაა ტერიტორია, რომელსაც სოციალური მუშაკები მოიცავენ, ასევე, თუ რა რაოდენობის და ტიპის მასალებს ავრცელებენ სოციალური მუშაკები, ასევე, იმის გათვალისწინებით, თუ როგორ გეგმავს ორგანიზაცია თავის აქტივობებს, სოციალური მუშაკების ჯგუფს შესაძლოა მანქანაც ემსახურობოდეს. სოციალურ მუშაკთა წყვილი შესაძლებელია

დაკომპლექტებული იყოს პრინციპით ქალი და მამაკაცი. რაც შეეხება სოციალური მუშაკების პროფესიულ განათლებას, სასურველია, ერთი სოცმუშაკი იყოს პროფესიონალი ფსიქოლოგი ან სოციალური მუშაკი, ხოლო მეორე კი - ექიმი, რამდენადაც პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებისას პროგრამის კლიენტებს ხშირად წმინდა სამედიცინო სახის შეკითხვები უჩნდებათ. თუმცა, იმის მიხედვით, თუ როგორ რესურსებს ფლობს კონკრეტული ორგანიზაცია, მაგალითად, თუ ორგანიზაციის შტატში არიან ექიმი-კონსულტანტები, რომლებთანაც მოხდება შემდგომი გადამისამართება, ექიმი სოციალური მუშაკის არსებობა აუცილებელი შეიძლება არც იყოს.

აქვე აღსანიშნავია, რომ არსებობს გავრცელებული პრაქტიკა, როდესაც სოციალური სამუშაოს, კერძოდ კი გასვლითი სამუშაოების შესასრულებლად ხდება უშუალოდ სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლების აყვანა და მათი სპეციალური მომზადება. ეს ძალიან კარგ შედეგებს იძლევა, თუმცა, ასეთ შემთხვევაში აუცილებელია მონიტორინგისა და სუპერვიზიის მკაფიო სისტემის დანერგვა.

როდესაც სოციალური მუშაკები მანქანით ახორციელებენ გასვლით მუშაობას, მძღოლის ფუნქცია, სოცმუშაკებთან შედარებით, პასიურია. იგი არ შედის კონტაქტში მიზნობრივი ჯგუფის წარმომადგენლებთან. მისი მოვალეობა შემოიფარგლება სოცმუშაკების სამუშაო წერტილებზე მიყვანით.

გასვლისათვის განკუთვნილი ავტომობილი უნდა იყოს:

- ტექნიკურად გამართული;
- ოთხკარიანი (რათა უზრუნველყოფილ იქნას მუშაობის კომფორტული პირობები);
- მცირეგაბარიტიანი (არ იყოს ასოცირებული ძალოვანი სტრუქტურების სატრანსპორტო საშუალებებთან);
- მანქანაზე განთავსებული უნდა იყოს ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო ლოგო.

გასვლითი შეხვედრის დაგეგმვა

გასვლითი სამუშაო იგეგმება დროის იმ მონაკვეთში, როდესაც შესაძლებელია სამიზნე ჯგუფის მაქსიმალური მოცვა. დროის შერჩევა დამოკიდებულია გარე ფაქტორებზე, კერძოდ:

- მიგრაცია ერთი ადგილიდან მეორეზე;
- წელიწადის დრო (სეზონი);
- რაიმე სხვა გაუთვალისწინებელი ფაქტორები.

რეკომენდებულია, სოცმუშაკების ჯგუფმა გასვლითი სამუშაო სამიზნე ჯგუფთან აწარმოოს ოპტიმალური ინტერვალით (მაგ. კვირაში ერთხელ, ან განსახორციელებელი სამუშაოს განრიგის შესაბამისად).

გასვლისთვის აუცილებელი აღჭურვილობა

- სოცმუშაკების საიდენტიფიკაციო ბარათები;
- საინფორმაციო მასალა;
- კონდომები და ლუბრიკანტები;
- მოსახერხებელი ჩანთა (სასურველია ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო ლოგოთი);
- კალმისტარი, რვეული (შეხვედრების მნიშვნელოვანი მომენტების ჩასანიშნად);
- სოცმუშაკის ფორმა (მაგალითად, ჟილეტი ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო ლოგოთი).

კონტაქტის დამყარება

განსაზღვრულია ორი ტიპის კონტაქტი:

- პირველადი კონტაქტი;
- განმეორებითი კონტაქტი

პირველადი კონტაქტის მსვლელობა

გაცნობა

გაცნობის დროს სოცმუშაკმა კლიენტს უნდა შეატყობინოს:

- საკუთარი სახელი;
- მოკლე ინფორმაცია ორგანიზაციის შესახებ;
- სამუშაოს მიზანი და აღწერილობა.

სოციალურმა მუშაკმა უნდა დაარწმუნოს კლიენტი ურთიერთობის კონფიდენციალურობასა და ანონიმურობაში

გაცნობის პროცესში მნიშვნელოვანია, დაიწყოს შემდეგი საკითხების გამორკვევა:

- ინფორმაციის მიღება კომერციული სექს-მუშაკი ქალის შესახებ (ცოდნის დონე აივ/შიდსის, ვირუსული ჰეპატიტების, სგგი-ების შესახებ, სარისკო ქცევები, სექს-ბიზნესში ჩართულობის ინდივიდუალური დეტალები და სხვ.);
- კლიენტის ფსიქოლოგიური პორტრეტის შექმნა, შემდგომში მასთან ურთიერთობის გასაადვილებლად;
- ინფორმირება და კონსულტირება რელევანტურ საკითხებზე;
- საინფორმაციო მასალების, ორგანიზაციის კოორდინატების, კონდომების მიწოდება;

→ საჭიროების შემთხვევაში შესაბამის სამკურნალო-დიაგნოსტიკურ დაწესებულებაში მიმართვა;

გაცნობის შეხვედრი ბოლოს აუცილებელია კონტაქტიდან გამოსვლა და დამშვიდობება.

განმეორებითი კონტაქტის მსვლელობა

- მისაღება;
- გარემოს და მისი ამჟამინდელი მდგომარეობის შეფასება;
- წინა შეხვედრის/შეხვედრების მსვლელობისას წამოჭრილი საკითხების მიმოხილვა (რაიმე გაურკვეველი ხომ არ დარჩა, არის თუ არა რაიმე დამატებითი შეკითხვები და სხვა);
- სარისკო ქცევის შეფასება (გამოიყენეთ ნებისმიერი ხელსაყრელი შემთხვევა. მაგ: თუ სექს-მუშაკი ეს-ეს არის მოვიდა ადგილზე, შეეკითხეთ: თქვენ ახლა კლიენტისგან დაბრუნდით? ჰკითხეთ, გამოიყენა თუ არა მან კონდომი. ისაუბრეთ ამის შესახებ. ასეთი მიდგომა უფრო უშუალოსა და ბუნებრივს გახდის თქვენს დიალოგს);
- დამატებითი ინფორმაციის მიწოდება;
- კონდომების და სხვა საჭირო მასალების მიწოდება;
- კონტაქტიდან გამოსვლა, დამშვიდობება.

კონტაქტისას გასათვალისწინებელია კლიენტის სურვილი, თუ როგორ ურჩევნია საუბარი, მის გარემოცვასთან ერთად თუ ცალკე, ინდივიდუალურად.

წინასწარ არაფერს დაპირდეთ კლიენტს (მაგ: მისვლის კონკრეტული დრო). შეიძლება ობიექტური მიზეზების გამო თქვენ ეს დაპირება ვერ შეასრულოთ!

ღია და დახურული სისტემის თავისებურებანი და მუშაობის სპეციფიკა

გამომდინარე ღია და დახურული სისტემების თავისებურებებიდან, ურთიერთობის დამყარება მოითხოვს სხვადასხვა მიდგომას (იხ. სექს-ბიზნესის სტრუქტურა).

ქუჩა, როგორც ზემოთ ავლნიშნეთ, ღია სისტემაა. სექს-მუშაკები მუშაობენ არასტრუქტურირებულად და დამოუკიდებლად. აქედან გამომდინარე, სოცმუშაკის მიერ კონტაქტის დამყარება და შემდგომი ურთიერთობა ხდება პირდაპირ, უშუალოდ კომერციულ სექს-მუშაკ ქალთან (იხ. კონტაქტის დამყარება). იმის გამო, რომ ამ კატეგორიის სექს-მუშაკები მიეკუთვნებიან სოციალური, ეკონომიკური და ინტელექტუალური თვალსაზრისით ყველაზე დაბალ საფეხურს, მათთან მუშაობა უნდა გამოირჩეოდეს მეტი სკრუპულოზურობით. დაბალი ინფორმირებულობა სგგი-

ების, აივ/შიდსისა და უსაფრთხო სქესობრივ ურთიერთობების საკითხებზე ქმნის სარისკო ქცევების დიდ საფრთხეს.

საუნა, სასტუმრო, ბარ-რესტორანი, საროსკიპო – ყველა ეს კატეგორია წარმოადგენს დახურულ სისტემას. გამომდინარე იქიდან, რომ ამ დაწესებულებებს ჰყავთ მეპატრონე და მუშაობა სტრუქტურირებულია, პირველი ნაბიჯი სექს-მუშაკებთან დასაკონტაქტებლად უნდა გადაიდგას საუნის მეპატრონესთან თუ პასუხისმგებელ პირთან უშუალო დაკონტაქტებით. ანუ, პირველ რიგში სოცმუშაკებმა მოლაპარაკება უნდა აწარმოონ დაწესებულების ადმინისტრაციასთან. მათ უნდა წარუდგინონ:

- საკუთარი თავი;
- ორგანიზაცია და მისი კოორდინატები;
- შეხვედრის მიზნები და ამოცანები;
- საინფორმაციო მასალა;
- თავდაცვის საშუალებები;
- აღნიშნონ კონფიდენციალურობა და ანონიმურობა;
- აუხსნან, რომ მათი თანამშრომლობა არ იქნება საუნის ჩვეული ფუნქციონირებისათვის ხელის შეშლელი და რომ მუშაობის გრაფიკი შეთანხმებული იქნება ადმინისტრაციასთან.

სექს-მუშაკებთან უშუალო დაკონტაქტება ხდება მხოლოდ ადმინისტრაციის თანხმობის შემთხვევაში. (იხ. კონტაქტის დამყარება)

ყოველივე ზემოთქმული შეეხება იმ კატეგორიის საუნებს, სადაც სექს-მუშაკები მუდმივად იმყოფებიან.

წყვილში მუშაობის სპეციფიკა და უსაფრთხოების ზომები

გასვლითი სამუშაოს ეფექტურობის ხელშემწყობი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია წყვილში მუშაობა და უსაფრთხოების ზომების დაცვა. ამიტომ სასურველია, მეწყვილეებმა დაარეგულირონ შემდეგი ძირითადი მომენტები:

- ჯგუფი უნდა წარმოადგენდეს ერთიან ორგანიზმს. არ შეიძლება, ჯგუფის წევრებს შორის არსებობდეს უთანხმოება და კონფლიქტი. თუკი ეს არსებობს, ეცადეთ დაუყოვნებლივ მოაგვაროთ. აუხსენით თქვენს მეწყვილეს თქვენი მდგომარეობა და განცდები. მიუთითეთ, თუ რა იწვევს მსგავს განცდებს თქვენში. წინააღმდეგ შემთხვევაში პერმანენტული სტრესული გარემო აისახება მუშაობის პროცესზე და სერიოზულ ზიანს მიაყენებს მის ეფექტურობას. გახსოვდეთ, რომ თქვენი კლიენტები ყველაფერს გრძნობენ და რომ მათ არ დარჩებათ ყურადღების მიღმა თქვენი ემოციური მდგომარეობა.

- იყავით ჩართული პროცესში. მიუხედავად იმისა, პასიური ხართ თუ არა კლიენტთან საუბრის მომენტში, მოუსმინეთ თქვენს მეწყვილესა და კლიენტს შორის დიალოგს. ამით თავიდან აიცილებთ:
 1. იგივე საკითხის წამოჭრას, რაზეც სულ ცოტა ხნის წინ ისაუბრეს;
 2. კლიენტის გაღიზიანებას, რომელსაც გამოიწვევს განცდა, რომ მას არ უსმენდნენ;
 3. მეწყვილეში უკმაყოფილების განცდას იმის გამო, რომ თქვენ არ ხართ ჩართული პროცესში და უყურადღებოდ ტოვებთ მას.
- მოუსმინეთ ერთმანეთს. არ ჩაუჭრათ სიტყვა თქვენს მეწყვილეს, მიეცით საშუალება დაასრულოს სათქმელი.
- არ იკამათოთ ერთმანეთთან კლიენტთან ურთიერთობის დროს. თქვენ კლიენტისთვის ორივე თანაბარუფლებიანი და კომპეტენტური პირი ხართ. შეინარჩუნეთ ეს მდგომარეობა. ნუ დააბნევთ მას – რომელს დაუჯეროს? ნუ გამოიწვევთ მასში განცდას – "ჯერ თვითონ გაერკვიეთ და მერე მესაუბრეთ". დიდი ალბათობაა, რომ ეს შეამცირებს თქვენი მუშაობის ეფექტურობას.
- მიეცით ერთმანეთს დადებითი და უარყოფითი უკუკავშირი. იყავით ღია და მიმღები თქვენი მეწყვილეს განცდების და ემოციების მიმართ. აუცილებელია, რომ შეძლოთ უკუკავშირის არა მარტო გაცემა, არამედ მიღებაც. ნუ შეაფასებთ მას, უბრალოდ მიუთითეთ კონკრეტული ქცევა და აღწერეთ ის განცდა და ემოციები, რომელიც ამ ქცევამ გამოიწვია თქვენში. მსგავსი დამოკიდებულება თავისუფალს და კომფორტულს გახდის თქვენს ურთიერთობას და აგარიდებთ გაურკვევლობას, ზედმეტ ქებას თუ კრიტიკას.
- შეთანხმდით არავერბალურ მინიშნებებზე. ნებისმიერ დროს შეიძლება დაგჭირდეთ არავერბალური ნიშნები. მაგ: წასვლის დროა, კლიენტები მოგროვდნენ ან ჯგუფში ცუდი ემოციური ფონია და სხვა. არავერბალური ნიშნები განსაკუთრებით გამოგადგებათ კონფლიქტური სიტუაციების თავიდან აცილების დროს.
- არ მოშორდეთ თქვენს მეწყვილეს, განსაკუთრებით ღამით მუშაობის დროს, იქნება ეს ღია თუ დახურული სისტემა. თუ კლიენტის ქცევით ხვდებით, რომ მას სჭირდება ჯგუფიდან იზოლირება, შეარჩიეთ სხეულის ისეთი მდებარეობა, რომელიც ვიზუალურად გაგმიჯნავთ ჯგუფისგან და თქვენი მეწყვილისაგან, მაგრამ ამავე დროს მასთან ახლოს იქნებით. მაგ: ოდნავ შებრუნდით ჯგუფისაგან და ერთი-ორი ნაბიჯით მოშორდით მას. იქონიეთ მხედველობითი კონტაქტი თქვენს მეწყვილესთან.
- იყოლიეთ ერთმანეთი თვალთახედვის არეში (სოც. მუშაკები და მძღოლი). თუ ეს მოხდა და ერთმანეთს მაინც საკმაო მანძილით მოშორდით, კლიენტთან ისე დადექით, რომ ერთმანეთი მუდმივად თვალთახედვის არეში გყავდეთ. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, თუ სექს-მუშაკი ქალის კლიენტთან და სხვა გარეშე თუ ახლო პირთან კონფლიქტურ სიტუაციას აქვს ადგილი. განსაკუთრებით ღამით ხშირია ნასვამი კლიენტები, რაც ზრდის რისკის ფაქტორს. ეცადეთ, აარიდოთ თავი მათთან დიალოგში შესვლას, საუბარში

გამოიყენეთ მოკლე პასუხები და ფრაზები. გამოიყენეთ კონფლიქტური სიტუაციების მართვის უნარ-ჩვევები. შეინარჩუნეთ სიმშვიდე და იყავით გაწონასწორებულები.

- ნუ შეხვალთ ღამით დახურულ სისტემაში (საუნა, ბარ-რესტორანი, სასტუმრო), თუ იქ არ არის იზოლირებული სამუშაო გარემო.
- ნუ გადმოხვალთ მანქანიდან, როცა ხედავთ, რომ სექს-მუშაკებს აშკარად მათი კლიენტები ჭარბობენ. ასეთ სიტუაციაში მაინც ვერ იმუშავებთ. სხვა დროს მიდით.
- შეარჩიეთ გასვლებისთვის ოპტიმალური დრო მაგალითად, როდესაც ნაკლებ დატვირთული სამუშაო პერიოდია. ამას რამოდენიმე უპირატესობა აქვს:
 1. მცირდება რისკის ფაქტორი (არ არის სექს-მუშაკთა კლიენტების სიჭარბე);
 2. სექს-მუშაკების უმრავლესობა თავისუფალია და არ ცდებიან მუშაობას;
 3. არ იწვევთ დახურული დაწესებულებების მეპატრონეთა აგრესიას;
 4. სექს-მუშაკთა უმრავლესობა თავისუფალია და მათი ყურადღება მთლიანად მომართულია თქვენზე. შესაბამისად, რელევანტური მუშაობა უფრო ეფექტურია.

გასვლითი სამუშაოს წარმოებისას სოცმუშაკს ეკრძალება:

- ალკოჰოლის ან ნარკოტიკული ნივთიერებათა ზემოქმედების ქვეშ ყოფნა;
- ალკოჰოლის მიღება სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლებთან ერთად;
- სქესობრივი კავშირი სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენელთან;
- ფულის სესხება სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლისაგან ან მათთვის.

გასვლითი სამუშაოს დროს განსახილველი თემები

კომერციული სექსის მუშაკებთან გასვლითი საველე მუშაობის მუშაობის დროს საუბარი შეიძლება მრავალფეროვან თემებს შეეხოს. ამ ჯგუფთან აივ-ის პრევენციული პროგრამების განხორციელების თვალსაზრისით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია შემდეგი საკითხები:

- აივ ინფექცია/შიდსი: დეტალური ინფორმაცია დაავადების, მასზე ტესტირების, მისი გავრცელების გზების, მიმდინარეობისა და პრევენციის შესახებ;
- სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციები: ყველაზე მეტად გავრცელებული სგგი, სგგი სიმპტომატიკა, ტესტირება, თვითმკურნალობის პრაქტიკის მავნებლობა;
- უსაფრთხო სქესობრივი ქცევა: კონდომის და ლუბრიკანტის გამოყენებისა და შენახვის წესები;
- კლიენტების/პარტნიორების კონდომის გამოყენებაში დასარწმუნებლად აუცილებელი კომუნიკაციის უნარ-ჩვევები;

- ვირუსული ჰეპატიტების შესახებ დეტალური ინფორმაცია: გადაცემის გზები, ტესტირება, მკურნალობის შესაძლებლობები;
- აივ ინფექციისა და ტუბერკულოზის კონფექცია;
- ინფორმაცია ალკოჰოლის და ნარკოტიკების მოხმარებასთან დაკავშირებული რისკების და პრევენციული სტრატეგიების შესახებ;
- მათ სამუშაოსთან დაკავშირებული საფრთხეების, მაგალითად, ძალადობის შესახებ ინფორმაცია და უსაფრთხოების წესების დაცვა;
- ინფორმაცია იმ სერვისების თუ დაწესებულებების შესახებ, რომლებიც არსებობს სხვა ორგანიზაციებში ამ ჯგუფის წარმომადგენლებისათვის. ასეთებია, მაგალითად, სამკურნალო-სადიაგნოსტიკო დაწესებულებები, ძალადობაზე მომუშავე ორგანიზაციები თუ სხვა.

გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია სექს-მუშაკების მოტივირება, რომ გაიზარდოს მათი ჩართულობა აივ-ის პრევენციულ პროგრამებში. მათ შეუძლიათ, იყვნენ მოხალისეები, თანასწორგანმამათლებლები, მიიღონ მონაწილეობა სხვადასხვა დაგეგმილ ღონისძიებაში, ჩაერთონ სექს-მუშაკების ჯგუფისათვის პრევენციული პროგრამების დაგეგმვაში.

გარდა ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხებისა, რომლებიც განიხილება სავსე სამუშაოს დროს, სასურველია, სექს-მუშაკებისათვის იქვე, მათ სამუშაო ადგილებზე, ხელმისაწვდომი იყოს აივ ინფექციაზე და სხვა სგგი-იზე სწრაფი ტესტირება. ტესტირების მიტანა უშუალოდ სამუშაო და თავშეყრის ადგილებზე მნიშვნელოვნად ზრდის ტესტირების ჩატარების მაჩვენებლებს სექს-მუშაკებს შორის. ქუჩაში ეს შესაძლებელია განხორციელდეს სპეციალურად აღჭურვილი მობილური ლაბორატორიის გამოყენების გზით. თუ ამის საშუალება არ არის, გარკვეული პირობების (იზოლირებული ოთახი) არსებობისას შესაძლებელია აივ-ზე ტესტირება განხორციელდეს დახურულ სისტემებშიც. თუმცა, აუცილებელია ამაზე ადმინისტრაციის თანხმობა და ტესტირებისათვის აუცილებელი მასალების ადგილზე მიტანა. (აივ-ზე ტესტირების დეტალური ალგორითმისათვის იხ. დანართი 1: ნებაყოფლობითი კონსულტირება და ტესტირება აივ ინფექციაზე).

სარეგისტრაციო სისტემა

ყოველი გასვლითი სამუშაოს შემდეგ ივსება სარეგისტრაციო ფორმა. სასურველია სარეგისტრაციო ფორმების შევსება უახლოეს პერიოდში (შემდეგ გასვლამდე), რათა არ მოხდეს გარკვეული მონაცემების დაკარგვა (დავიწყება). შემდგომში ხდება არსებული ფორმების მიხედვით ორგანიზაციის/პროექტის მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში შეყვანა.

5. სახელმძღვანელო მითითებები გასვლითი სამუშაოებისთვის მამაკაცებთან, რომელთაც სექსი აქვთ მამაკაცებთან (მსმ)

სამიზნე ჯგუფის აღწერა – მამაკაცები, რომელთაც სექსი აქვთ მამაკაცებთან (მსმ)

მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცების (მსმ) ჯგუფი შესაძლებელია დაიყოს ორი პარამეტრის მიხედვით. ესენია: სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსი („ფულიანები“ და „უფულოები“, თავად სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლების ლექსიკონის გამოყენებით) და კომერციულ სექსში ჩართულობა.

1. მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცების (მსმ) აღწერა სოციალური სტატუსის მიხედვით

1.1. დაბალი სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსის მქონე მსმ. ამ ჯგუფში ძირითადად შედიან: მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცები, რომლებიც ჩამოვიდნენ ამ კონკრეტულ ქალაქში (ყველაზე ხშირად ეს დედაქალაქია) სხვა ქალაქიდან/რეგიონიდან სამუშაოს ან სხვა მატერიალური სარგებლის შოვნის მიზნით; ასევე, მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცები, რომლებიც ცხოვრობენ ამ კონკრეტულ ქალაქში, აქვთ დაბალი შემოსავალი, ან საერთოდ არ აქვთ შემოსავალი, ან არიან უმუშევრები (ხშირად ესენი არიან პირები, რომლებიც სიღარიბის ზღვარს მიღმა იმყოფებიან).

1.2 შედარებით მაღალი სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსის მქონე მსმ. ამ ჯგუფში ძირითადად შედიან ადამიანები, რომლებსაც შედარებით მაღალი შემოსავალი აქვთ და შეუძლიათ ეწვიონ ბარებს, კლუბებსა და სხვა თავშეყრის ადგილებს; ასევე, ეგრეთ წოდებული „ელიტარული გეები“, სადაც მოიაზრებიან ადამიანები მაღალი თანამდებობით, შოუ ბიზნესის წარმომადგენლები, ზოგადად, ცნობადი სახეები.

როგორ წესი, ამ ორი – ”მაღალი” და “დაბალი” - ფენის წარმომადგენლები არ ხვდებიან ერთმანეთს ყოველდღიურ ცხოვრებაში. თუმცა, მათ შორის არსებობს გარკვეული ტიპის ურთიერთობა: ძირითადად ეს გულისხმობს ნაცნობობას ან სხვა ჯგუფისადმი მიკუთვნებულ ადამიანთან სქესობრივი კონტაქტების დამყარებას. რაც უფრო მაღალია მსმ დონე, მით უფრო ნაკლებია იმის ალბათობა, რომ ის კომერციულ სექსში იქნება ჩართული, ასევე, ნაკლებია შემთხვევითი სქესობრივი კონტაქტების სიხშირეც. და პირიქით, რაც უფრო დაბალია მსმ დონე, მით უფრო მეტია სქესობრივი პარტნიორების რაოდენობა და ხშირია კომერციულ სექსში ჩართულობა.

2. მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცების (მსმ) აღწერა კომერციულ სექსში ჩართულობის მიხედვით

2.1 კომერციულ სექსში ჩართული მსმ. ამ ჯგუფში ძირითადად შედიან ადამიანები, რომლებიც მიეკუთვნებიან შედარებით დაბალ სოციალურ-ეკონომიკურ ფენას და მატერიალური ანაზღაურების სანაცვლოდ სექსუალურ მომსახურებას სთავაზობენ სხვა მამაკაცებს.

კომერციულ სექსში ჩართულობის ძირითადი მიზეზებია: ფული, პარტნიორების ხშირი ცვლის შესაძლებლობა, კარგი დროის გატარების შესაძლებლობა.

მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცების (მსმ) ეს კატეგორია ასე შეიძლება აღიწეროს: დაბალი სოციალური ფენის წარმომადგენლები დუხჭირი ეკონომიკური მდგომარეობით, ამ კონკრეტული ქალაქის მკვირდნი ან რეგიონული ქალაქიდან/სოფლიდან ჩამოსულნი გარკვეული დროით; უმრავლესობას არ აქვს სხვა დასაქმება ან სამუშაო (მათგან საკმაოდ ბევრი სტუდენტია); როგორც წესი, ისინი არ არიან დაქორწინებული ან მეუღლისაგან განცალკევებით ცხოვრობენ, ჰყავთ შემთხვევითი ან რეგულარული მდედრობითი სექსის პარტნიორები. მათი მოძიება შესაძლებელია: ქალაქის ტერიტორიაზე ღია თავშეყრის ადგილებში (ეგრეთ წოდებულ „პლემკებზე“); ასევე, ზოგიერთ დახურულ ადგილებშიც - დაწესებულებებში (აბანოები, საუნები, სხვა), რომლებიც ცნობილია, როგორც მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცების (მსმ) შეხვედრის ადგილები.

2.2 მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცები, რომლებიც არ არიან ჩართული კომერციულ სექსში. ამ ჯგუფში ძირითადად შედიან ადამიანები, რომლებიც მიეკუთვნებიან საშუალო და შედარებით მაღალ სოციალურ-ეკონომიკურ ფენას. ჰომოსექსუალურ კონტაქტებს ისინი ძირითადად შემდეგი მიზეზების გამო ამყარებენ: სიამოვნება, სექსუალური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება, პარტნიორების ხშირი ცვლის შესაძლებლობა.

მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცების (მსმ) ეს კატეგორია ასე შეიძლება აღიწეროს: საშუალო ან შედარებით მაღალი სოციალური ფენის წარმომადგენლები ნორმალური ეკონომიკური მდგომარეობით; ამ ქალაქის მკვირდნი ან რეგიონული ქალაქიდან/სოფლიდან ჩამოსულნი გარკვეული დროით; უმრავლესობას აქვს სხვა დასაქმება ან სამუშაო; როგორც წესი, ისინი არ იმყოფებიან ქორწინებაში, ზოგიერთ შემთხვევაში ჰყავთ შვილები, ჰყავთ შემთხვევითი ან რეგულარული მდედრობითი სექსის პარტნიორები. მათი მოძიება შესაძლებელია: ქალაქის ტერიტორიაზე ღია თავშეყრის ადგილებში (რომლებიც ცნობილია, როგორც კომერციული სექსის მუშაკი მამაკაცების თავშეყრის ადგილები), სადაც ისინი ეძებენ კომერციულ ან არაკომერციულ სქესობრივ პარტნიორს; ქალაქის ტერიტორიაზე ღია თავშეყრის ადგილებში

(რომლებიც ცნობილია, როგორც მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცების თავშეყრის ადგილები); დახურულ გასართობ ადგილებში (კაფეები, ბარები, აბანოები, კინოთეატრები და სხვა), რომლებიც ცნობილია, როგორც ადგილები, სადაც მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცები (მსმ) შეიძლება შეხვდნენ ერთმანეთს.

გასვლითი შეხვედრების განხორციელება მამაკაცებთან, რომელთაც სექსი აქვთ მამაკაცებთან (მსმ)

გასვლითი საველე სამუშაო ჯგუფი

გასვლით შეხვედრებს ახორციელებს ჯგუფი ორი სოციალური მუშაკის შემადგენლობით. იმისდა მიხედვით, თუ რა ზომისაა ტერიტორია, რომელსაც სოციალური მუშაკები მოიცავენ, ასევე, თუ რა რაოდენობის და ტიპის მასალებს ავრცელებენ სოციალური მუშაკები, ასევე, იმის გათვალისწინებით, თუ როგორ გეგმავს ორგანიზაცია თავის აქტივობებს, სოციალური მუშაკების ჯგუფს შესაძლოა მანქანაც ემსახურებოდეს. სოციალურ მუშაკთა წყვილი შესაძლებელია, დაკომპლექტებული იყოს პრინციპით ქალი და მამაკაცი. რაც შეეხება სოციალური მუშაკების პროფესიულ განათლებას, სასურველია, ერთი სოცმუშაკი იყოს პროფესიონალი ფსიქოლოგი ან სოციალური მუშაკი, ხოლო მეორე კი - ექიმი, რამდენადაც პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებისას პროგრამის კლიენტებს ხშირად წმინდა სამედიცინო სახის შეკითხვები უჩნდებათ. თუმცა, იმის მიხედვით, თუ როგორ რესურსებს ფლობს კონკრეტული ორგანიზაცია, მაგალითად, თუ ორგანიზაციის შტატში არიან ექიმი-კონსულტანტები, რომლებთანაც მოხდება შემდგომი გადამისამართება, ექიმი სოციალური მუშაკის არსებობა აუცილებელი შეიძლება აღარ იყოს.

აქვე აღსანიშნავია, რომ არსებობს გავრცელებული პრაქტიკა, როდესაც სოციალური სამუშაოს, კერძოდ კი გასვლითი სამუშაოების შესასრულებლად ხდება უშუალოდ სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლების აყვანა და მათი სპეციალური მომზადება. ეს ძალიან კარგ შედეგებს იძლევა, თუმცა, ასეთ შემთხვევაში აუცილებელია მონიტორინგისა და სუპერვიზიის მკაფიო სისტემის დანერგვა.

როდესაც სოციალური მუშაკები მანქანით ახორციელებენ გასვლით მუშაობას, მძღოლის ფუნქცია სოცმუშაკებთან შედარებით პასიურია. იგი არ შედის კონტაქტში მიზნობრივი ჯგუფის წარმომადგენლებთან. მისი მოვალეობა შემოიფარგლება სოცმუშაკების სამუშაო წერტილებზე მიყვანით.

გასვლისათვის განკუთვნილი ავტომობილი უნდა იყოს:

- ტექნიკურად გამართული;
- ოთხკარიანი (რათა უზრუნველყოფილ იქნას მუშაობის კომფორტული პირობები);

- მცირეგაბარიტიანი (არ იყოს ასოცირებული ძალოვანი სტრუქტურების სატრანსპორტო საშუალებებთან);
- მანქანაზე განთავსებული უნდა იყოს ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო ლოგო.

გასვლითი შეხვედრის დაგეგმვა

გასვლითი სამუშაო იგეგმება დროის იმ მონაკვეთში, როდესაც შესაძლებელია სამიზნე ჯგუფის მაქსიმალური მოცვა. დროის შერჩევა დამოკიდებულია გარე ფაქტორებზე, კერძოდ:

- მიგრაცია ერთი ადგილიდან მეორეზე;
- წელიწადის დრო (სეზონი);
- რაიმე სხვა გაუთვალისწინებელი ფაქტორები.

რეკომენდებულია, სოცმუშაკების ჯგუფმა გასვლითი სამუშაო სამიზნე ჯგუფთან აწარმოოს ოპტიმალური ინტერვალით (მაგ. კვირაში ერთხელ, ან განსახორციელებელი სამუშაოს განრიგის შესაბამისად).

გასვლისთვის აუცილებელი აღჭურვილობა:

- სოცმუშაკების საიდენტიფიკაციო ბარათები;
- საინფორმაციო მასალა;
- კონდომები და ლუბრიკანტები;
- მოსახერხებელი ჩანთა (სასურველია ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო ლოგოთი);
- კალმისტარი, რვეული (შეხვედრების მნიშვნელოვანი მომენტების ჩასანიშნად);
- სოცმუშაკის ფორმა (მაგალითად, ჟილეტი ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო ლოგოთი).

კონტაქტის დამყარება

განსაზღვრულია ორი ტიპის კონტაქტი:

- პირველადი კონტაქტი;
- განმეორებითი კონტაქტი

პირველადი კონტაქტის მსვლელობა

გაცნობა

გაცნობის დროს სოცმუშაკმა კლიენტს უნდა შეატყობინოს:

- საკუთარი სახელი;

- მოკლე ინფორმაცია ორგანიზაციის შესახებ;
- სამუშაოს მიზანი და აღწერილობა.

სოციალურმა მუშაკმა უნდა დაარწმუნოს კლიენტი ურთიერთობის კონფიდენციალურობასა და ანონიმურობაში

გაცნობის პროცესში მნიშვნელოვანია, დაიწყოს შემდეგი საკითხების გამორკვევა:

- ინფორმაციის მიღება მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცის შესახებ (ცოდნის დონე აივ/შიდსის, ვირუსული ჰეპატიტების, სგგი-ების შესახებ, სარისკო ქცევები, სექს-ბიზნესში ჩართულობის ინდივიდუალური დეტალები და სხვ.);
- კლიენტის ფსიქოლოგიური პორტრეტის შექმნა, შემდგომში მასთან ურთიერთობის გასაადვილებლად;
- ინფორმირება და კონსულტირება რელევანტურ საკითხებზე;
- საინფორმაციო მასალების, ორგანიზაციის კოორდინატების, კონდომების, ლუბრიკანტების მიწოდება;
- საჭიროების შემთხვევაში შესაბამის სამკურნალო-დიაგნოსტიკურ დაწესებულებაში მიმართვა;

გაცნობის შეხვედრი ბოლოს აუცილებელია კონტაქტიდან გამოსვლა და დამშვიდობება.

განმეორებითი კონტაქტის მსვლელობა

- მისალმება;
- გარემოს და მისი ამჟამინდელი მდგომარეობის შეფასება;
- წინა შეხვედრის/შეხვედრების მსვლელობისას წამოჭრილი საკითხების მიმოხილვა (რაიმე გაურკვეველი ხომ არ დარჩა, არის თუ არა რაიმე დამატებითი შეკითხვები და სხვა);
- სარისკო ქცევის შეფასება (გამოიყენეთ ნებისმიერი ხელსაყრელი შემთხვევა. მაგ: თუ მსმ სექსუალურად ხართ ველზე, და სექს-მუშაკი ეს-ეს არის მოვიდა ადგილზე, შეეკითხეთ: თქვენ ახლა კლიენტისგან დაბრუნდით? ჰკითხეთ, გამოიყენა თუ არა მან კონდომი. ისაუბრეთ ამის შესახებ. ასეთი მიდგომა უფრო უშუალოსა და ბუნებრივს გახდის თქვენს დიალოგს);
- დამატებითი ინფორმაციის მიწოდება;
- კონდომების, ლუბრიკანტების და სხვა საჭირო მასალების მიწოდება;
- კონტაქტიდან გამოსვლა, დამშვიდობება.

კონტაქტისას გასათვალისწინებელია კლიენტის სურვილი, თუ როგორ ურჩევნია საუბარი, მის გარემოცვასთან ერთად თუ ცალკე, ინდივიდუალურად.

წინასწარ არაფერს დაპირდეთ კლიენტს (მაგ: მისვლის კონკრეტული დრო). შეიძლება ობიექტური მიზეზების გამო თქვენ ეს დაპირება ვერ შეასრულოთ!

წყვილში მუშაობის სპეციფიკა და უსაფრთხოების ზომები

გასვლითი სამუშაოს ეფექტურობის ხელშემწყობი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია წყვილში მუშაობა და უსაფრთხოების ზომების დაცვა. ამიტომ სასურველია, მეწყვილეებმა დაარეგულირონ შემდეგი ძირითადი მომენტები:

- ჯგუფი უნდა წარმოადგენდეს ერთიან ორგანიზმს. არ შეიძლება, ჯგუფის წევრებს შორის არსებობდეს უთანხმოება და კონფლიქტი. თუკი ეს არსებობს, ეცადეთ დაუყოვნებლივ მოაგვაროთ. აუხსენით თქვენს მეწყვილეს თქვენი მდგომარეობა და განცდები. მიუთითეთ, თუ რა იწვევს მსგავს განცდებს თქვენში. წინააღმდეგ შემთხვევაში პერმანენტული სტრესული გარემო აისახება მუშაობის პროცესზე და სერიოზულ ზიანს მიაყენებს მის ეფექტურობას. გახსოვდეთ, რომ თქვენი კლიენტები ყველაფერს გრძნობენ და რომ მათ არ დარჩებათ ყურადღების მიღმა თქვენი ემოციური მდგომარეობა.
- იყავით ჩართული პროცესში. მიუხედავად იმისა, პასიური ხართ თუ არა კლიენტთან საუბრის მომენტში, მოუსმინეთ თქვენს მეწყვილესა და კლიენტს შორის დიალოგს. ამით თავიდან აიცილებთ:
 4. იგივე საკითხის წამოჭრას, რაზეც სულ ცოტა ხნის წინ ისაუბრეს;
 5. კლიენტის გაღიზიანებას, რომელსაც გამოიწვევს განცდა, რომ მას არ უსმენდნენ;
 6. მეწყვილეში უკმაყოფილების განცდას იმის გამო, რომ თქვენ არ ხართ ჩართული პროცესში და უყურადღებოდ ტოვებთ მას.
- მოუსმინეთ ერთმანეთს. არ ჩაუჭრათ სიტყვა თქვენს მეწყვილეს, მიეცით საშუალება დაასრულოს სათქმელი.
- არ იკამათოთ ერთმანეთთან კლიენტთან ურთიერთობის დროს. თქვენ კლიენტისთვის ორივე თანაბარუფლებიანი და კომპეტენტური პირი ხართ. შეინარჩუნეთ ეს მდგომარეობა. ნუ დააზნევეთ მას – რომელს დაუჯეროს? ნუ გამოიწვევთ მასში განცდას – "ჯერ თვითონ გაერკვიეთ და მერე მესაუბრეთ". დიდი ალბათობაა, რომ ეს შეამცირებს თქვენი მუშაობის ეფექტურობას.
- მიეცით ერთმანეთს დადებითი და უარყოფითი უკუკავშირი. იყავით ღია და მიმღები თქვენი მეწყვილეს განცდების და ემოციების მიმართ. აუცილებელია, რომ შეძლოთ უკუკავშირის არა მარტო გაცემა, არამედ მიღებაც. ნუ შეაფასებთ მას, უბრალოდ მიუთითეთ კონკრეტული ქცევა და აღწერეთ ის განცდა და ემოციები, რომელიც ამ ქცევამ გამოიწვია თქვენში. მსგავსი დამოკიდებულება თავისუფალს და კომფორტულს გახდის თქვენს ურთიერთობას და აგარიდებთ გაურკვევლობას, ზედმეტ ქებას თუ კრიტიკას.

- შეთანხმდით არავერბალურ მინიშნებებზე. ნებისმიერ დროს შეიძლება დაგჭირდეთ არავერბალური ნიშნები. მაგ: წასვლის დროა, კლიენტები მოგროვდნენ ან ჯგუფში ცუდი ემოციური ფონია და სხვა. არავერბალური ნიშნები განსაკუთრებით გამოგადგებათ კონფლიქტური სიტუაციების თავიდან აცილების დროს.
- არ მოშორდეთ თქვენს მეწყვილეს, განსაკუთრებით ღამით მუშაობის დროს, იქნება ეს ღია თუ დახურული სისტემა. თუ კლიენტის ქცევით ხვდებით, რომ მას სჭირდება ჯგუფიდან იზოლირება, შეარჩიეთ სხეულის ისეთი მდებარეობა, რომელიც ვიზუალურად გაგმიჯნავთ ჯგუფისგან და თქვენი მეწყვილისაგან, მაგრამ ამავე დროს მასთან ახლოს იქნებით. მაგ: ოდნავ შებრუნდით ჯგუფისაგან და ერთი-ორი ნაბიჯით მოშორდით მას. იქონიეთ მხედველობითი კონტაქტი თქვენს მეწყვილესთან.
- იყოლიეთ ერთმანეთი თვალთახედვის არეში (სოც. მუშაკები და მძღოლი). თუ მაინც მოხდა და ერთმანეთს საკმაო მანძილით მოშორდით, კლიენტთან ისე დადექით, რომ ერთმანეთი მუდმივად თვალთახედვის არეში გყავდეთ. საჭიროების შემთხვევაში გამოიყენეთ არავერბალური მინიშნებები.
- არ შეხვიდეთ კომერციულ სექსში ჩართული მსმ კლიენტთან და სხვა გარეშე თუ ახლო პირთან კონფლიქტურ სიტუაციაში. განსაკუთრებით ღამით ხშირია ნასვამი კლიენტები, რაც ზრდის რისკის ფაქტორს. ეცადეთ აარიდოთ თავი მათთან დიალოგში შესვლას, გამოიყენეთ მოკლე პასუხები და ფრაზები. გამოიყენეთ კონფლიქტური სიტუაციების მართვის უნარ-ჩვევები. შეინარჩუნეთ სიმშვიდე და იყავით გაწონასწორებულები.
- ნუ შეხვალთ ღამით დახურულ სისტემაში (საუნა, ბარ-რესტორანი, სხვა), თუ იქ არ არის იზოლირებული სამუშაო გარემო.

გასვლითი სამუშაოს წარმოებისას სოცმუშაკს ეკრძალება:

- ალკოჰოლის ან ნარკოტიკული ნივთიერებათა ზემოქმედების ქვეშ ყოფნა;
- ალკოჰოლის მიღება სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლებთან ერთად;
- სქესობრივი კავშირი სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენელთან;
- ფულის სესხება სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლისაგან ან მათთვის.

გასვლითი სამუშაოს დროს განსახილველი თემები

მსმ-ებთან გასვლითი სავლე მუშაობის მუშაობის დროს კლიენტებთან საუბარი შეიძლება მრავალფეროვან თემებს შეეხოს. მსმ პოპულაციაში აივ-ის პრევენციული პროგრამების თვალსაზრისით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია შემდეგი საკითხები:

- აივ ინფექცია/შიდსი: დეტალური ინფორმაცია დაავადების, მასზე ტესტირების, მისი გავრცელების გზების, მიმდინარეობისა და პრევენციის შესახებ;

- სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციები: ყველაზე მეტად გავრცელებული სგგი, სგგი სიმპტომატიკა, ტესტირება, თვითმკურნალობის პრაქტიკის მავნებლობა;
- უსაფრთხო სქესობრივი ქცევა: კონდომის და ლუბრიკანტის გამოყენებისა და შენახვის წესები;
- კლიენტების/პარტნიორების კონდომის გამოყენებაში დასარწმუნებლად აუცილებელი კომუნიკაციის უნარ-ჩვევები;
- ვირუსული ჰეპატიტების შესახებ დეტალური ინფორმაცია: გადაცემის გზები, ტესტირება, მკურნალობის შესაძლებლობები;
- აივ ინფექციისა და ტუბერკულოზის კონფიქცია;
- ინფორმაცია ალკოჰოლის და ნარკოტიკების მოხმარებასთან დაკავშირებული რისკების და პრევენციული სტრატეგიების შესახებ;
- ქალი პარტნიორების ყოლის შემთხვევაში ინფექციების გადაცემის რისკების შესახებ ინფორმირებულობის ამაღლება;
- ინფორმაცია იმ სერვისების თუ დაწესებულებების შესახებ, რომლებიც არსებობს სხვადასხვა ორგანიზაციებში მსმ ჯგუფის წარმომადგენლებისათვის. ასეთებია, მაგალითად, სამკურნალო-სადიაგნოსტიკო დაწესებულებები, ლგბტ თემატიკაზე მომუშავე არასამთავრობო თუ სათემო ორგანიზაციები და სხვა.

გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია მსმ კლიენტების მოტივირება, რომ გაიზარდოს მათი ჩართულობა აივ-ის პრევენციულ პროგრამებში. მათ შეუძლიათ, იყვნენ მოხალისეები, თანასწორგანანმათლებლები, მიიღონ მონაწილეობა სხვადასხვა დაგეგმილ ღონისძიებაში, ჩაერთონ მსმ პოპულაციისათვის პრევენციული პროგრამების დაგეგმვაში. გარკვეულწილად, ეს ემსახურება ამ ჯგუფის გაძლიერებას, მისი წარმომადგენლების თვითშეფასების ამაღლებას და მათ მიმართ სტიგმისა და დისკრიმინაციის შემცირებას.

გარდა ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხებისა, რომლებიც განიხილება სავსე სამუშაოს დროს, სასურველია, მამაკაცებთან სექსის მქონე მამაკაცებისათვის იქვე, მათი თავშეყრის ადგილებზე, ხელმისაწვდომი იყოს აივ ინფექციაზე და სხვა სგგი-იზე სწრაფი ტესტირება. ტესტირების მიტანა უშუალოდ სამუშაო და თავშეყრის ადგილებზე მნიშვნელოვნად ზრდის ტესტირების ჩატარების მაჩვენებლებს. ქუჩაში ეს შესაძლებელია განხორციელდეს სპეციალურად აღჭურვილი მობილური ლაბორატორიის გამოყენების გზით. თუ ამის საშუალება არ არის, გარკვეული პირობების (იზოლირებული ოთახი) არსებობისას შესაძლებელია აივ-ზე ტესტირება განხორციელდეს დახურულ სისტემებშიც (ბარებში, კლუბებში). თუმცა, აუცილებელია ამაზე ადმინისტრაციის თანხმობა და ტესტირებისათვის აუცილებელი მასალების ადგილზე მიტანა. (აივ-ზე ტესტირების დეტალური ალგორითმისათვის იხ. დანართი 1: **ნებაყოფლობითი კონსულტირება და ტესტირება აივ ინფექციაზე**).

სარეგისტრაციო სისტემა

ყოველი გასვლითი სამუშაოს შემდეგ ივსება სარეგისტრაციო ფორმა. სასურველია სარეგისტრაციო ფორმების შევსება უახლოეს პერიოდში (შემდეგ გასვლამდე), რათა არ მოხდეს გარკვეული მონაცემების დაკარგვა (დავიწყება). შემდგომში ხდება არსებული ფორმების მიხედვით ორგანიზაციის/პროექტის მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში მონაცემების შეყვანა.

6. დანართები

დანართი 1

ნებაყოფლობითი კონსულტირება და ტესტირება აივ ინფექციაზე

იმისათვის, რომ ადამიანმა გაიგოს, არის თუ არა აივ-ინფიცირებული, უნდა ჩაიტაროს სისხლის ანალიზი აივ-ზე. ანალიზის ჩატარებამდე ყოველი შემთხვევა განისაზღვრება, როგორც შესაძლო ინფიცირებული. გასათვალისწინებელია სეროკონვერსიის (“ფანჯარა”) პერიოდის არსებობაც (6-8 კვირა).

ტესტირება მიმდინარეობს რამდენიმე ეტაპად:

- თუ პირველ ეტაპზე (სკრინინგული ტესტი, სწრაფი ტესტი) პასუხი უარყოფითია - შემთხვევა არ განისაზღვრება, როგორც სავარაუდო ინფიცირებული, კონფირმაციული ტესტის ჩატარება საჭიროებას არ წარმოადგენს. შეიძლება იყოს მიზანშეწონილი განმეორებითი ტესტირება (სკრინინგული ტესტი, სწრაფი ტესტი) სეროკონვერსიის (“ფანჯარა”) პერიოდის გავლის შემდეგ.
- თუ პირველ ეტაპზე (სკრინინგული ტესტი, სწრაფი ტესტი) პასუხი დადებითია - შემთხვევა განისაზღვრება, როგორც სავარაუდო ინფიცირებული, კონფირმაციული ტესტის ჩატარება საჭიროებას წარმოადგენს. მიზანშეწონილია ვენური სისხლის ნიმუშის აღება და გადაგზავნა სპეციალიზებულ რეფერალურ ლაბორატორიაში სისხლის აღებისა და ტრანსპორტირების ეროვნულ მეთოდურ რეკომენდაციებთან შესაბამისობაში. ალტერნატიულ ვარიანტს წარმოადგენს უშუალოდ კლიენტის გადამისამართება რეფერალურ ლაბორატორიაში.
- მხოლოდ ყველა ეტაპზე (სკრინინგი, კონფირმაცია) მიღებული დადებითი პასუხის შემდეგ ხდება შემთხვევის განსაზღვრება, როგორც დადასტურებული ინფიცირებული, ანუ ადამიანი აივ-ინფიცირებულია.

ტესტირება აივ/შიდსზე:

- სკრინინგი (ამოცნობა) - სწრაფი ტესტი*, იმუნოფერმენტული ანალიზი (ELISA)
*
- კონფირმაცია (დადასტურება) - ბლოტინგი (Western Blot) *, პოლიმერიზაციის ჯაჭვური რეაქცია (თვისობრივი)**
- კონტროლი - პოლიმერიზაციის ჯაჭვური რეაქცია (რაოდენობრივი)***, p24**, გენომური ანალიზი**, CD4 უჯრედები***

*ადამიანის სისხლი **ვირუსული დატვირთვა ***იმუნური სისტემა

კონსულტირება აივ/შიდსზე

არსებობს ნებაყოფლობითი ტესტირება და კონსულტირება აივ/შიდსზე, რომელიც რამდენიმე საფეხურისგან შედგება:

აივ-ზე ტესტირებამდე კონსულტირების ნაბიჯები:

1. დაამყარეთ კონტაქტი

- მიესალმეთ კლიენტს
- წარადგინეთ საკუთარი თავი
- აუხსენით კლიენტს, რომ კონსულტირება და ტესტირება აივ-ზე კონფიდენციალურია
- ჰკითხეთ, ხომ არ აქვს რაიმე შეკითხვები
- დაუთმეთ დრო კლიენტის შეკითხვებზე პასუხს, სანამ დაიწყებთ კონსულტირებას

2. დაეხმარეთ კლიენტს რისკის შეფასებაში

- ჰკითხეთ კლიენტს, რამ უბიძგა ტესტირებისაკენ
- შეაფასეთ, თუ რამდენად მაღალია კლიენტის რისკი, დაინფიცირდეს აივ-ით

<i>ჰკითხეთ კლიენტს:</i>	<i>დიახ</i>	<i>არა</i>
ჰქონია თუ არა მას სქესობრივი კონტაქტები სხვადასხვა პარტნიორთან?	☐	☐
ჰქონია თუ არა მას სქესობრივი კონტაქტები (ვაგინალური, ანალური ან ორალური) რომელიმე პარტნიორთან პრეზერვატივის გარეშე?	☐	☐
ხომ არ არის ის ნარკოტიკების ინექციური მომხმარებელი და ხომ არ იყენებს საზიარო შპრიცებს?	☐	☐
ჰქონია თუ არა სქესობრივი ურთიერთობები ვინმესთან, ვინც იყენებს საზიარო შპრიცებს?	☐	☐
ხომ არ ჰქონია სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციური დაავადებები, ან აქვს თუ არა ამ ინფექციების დამახასიათებელი სიმპტომები (გამონადენი, ტკივილი შარდვის დროს, ქავილი საზარდულის არეში ან წყლულები)?	☐	☐
ხომ არ ჰქონია სქესობრივი ურთიერთობა ფულის ან ნარკოტიკების სანაცვლოდ?	☐	☐
ხომ არ იყენებს ალკოჰოლურ სასმელებს, მარიხუანას ან ინექციურ ნარკოტიკებს სქესობრივი კავშირის დამყარებამდე?	☐	☐

3. აუხსენით აივ-ზე ტესტირების ჩატარების მიზეზები

- თუ კლიენტი დადებითად პასუხობს ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ კითხვას, მისი აივ-ით დაინფიცირების რისკი მატულობს და მან უნდა გაიაროს ტესტირება ამის გამოსარიცხად

- თუ კლიენტი უარყოფითად პასუხობს ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ კითხვას, შესაძლოა, ის არ არის რისკის ქვეშ, მაგრამ უნდა გაიაროს ტესტირება ამის დასადასტურებლად
- აუხსენით კლიენტს, რომ არსებობს 3-თვიანი "ფანჯრის პერიოდი" (აივ-ზე სწრაფი ტესტირების შედეგები ასახავენ კლიენტის სტატუსს 3 თვის წინ. თუ კლიენტი ბოლო სამი თვის მანძილზე ჩართული იყო ზემოთ ჩამოთვლილი ქცევის მოდელებიდან რომელიმეში, აუცილებელია განვიხილოთ განმეორებითი ტესტირების შესაძლებლობა.

4. მოუყევით ტესტირების შესახებ

- როგორ ჩატარდება ტესტირება და ტესტირების რა სახეები გამოიყენება
- როდის იქნება შედეგები და როგორ და როდის შეუძლია კლიენტს მათი მიღება
- რას ნიშნავს შედეგები (უარყოფითი, დადებითი, გაურკვეველი)

თუ:	ეს ნიშნავს:
უარყოფითი	კლიენტი არ იყო ინფიცირებული 3 თვის წინ
დადებითი	კლიენტი სავარაუდოდ აივ ინფიცირებულია, საჭიროა დამადასტურებელი (კონფირმაციული) ტესტის ჩატარება
გაურკვეველი	კლიენტის სისხლის ანალიზი არასაკმარისად ინფორმატიულია. აუცილებელია განმეორებითი ტესტირება სწრაფი ტესტების გამოყენებით, რათა განისაზღვროს კლიენტის აივ სტატუსი

5. კლიენტთან ერთად შეიმუშავეთ ერთობლივი გეგმა აივ-ით ინფიცირების რისკის შესამცირებლად

- განსაზღვრეთ და განიხილეთ ქცევის უსაფრთხო მოდელები
- შეაფასეთ კლიენტის უნარი, გაუმკლავდეს სირთულეებს (რამდენად ნერვიულობს, იყენებს თუ არა სოციალურ მხარდაჭერას)

6. ჩაატარეთ ტესტირება აივ-ზე

- ხაზი გაუსვით კონფიდენციალობას და მიიღეთ თანხმობა ტესტირებაზე
- აუხსენით კლიენტს შედეგების მიღების პროცედურა - ტესტირების ხანგრძლივობა, (სწრაფი ტესტების შემთხვევაში 5-15 წუთი) და ტელეფონით შედეგის შეტყობინების შეუძლებლობა
- შეადგინეთ კლიენტის ანონიმური საიდენტიფიკაციო კოდი
- აიღეთ სისხლი ანალიზისათვის
- ჩაატარეთ სწრაფი ტესტირება

აივ-ზე ტესტირების შემდგომი კონსულტირების ნაბიჯები უარყოფითი პასუხის შემთხვევაში:

1. შეატყობინეთ კლიენტს ტესტის შედეგი

- შეატყობინეთ კლიენტს ტესტის შედეგი
- ყურადღება მიაქციეთ კლიენტის პირველ რეაქციას და მის მოთხოვნას
- განიხილეთ ტესტის შედეგი

თუ შედეგი უარყოფითია, მაშინ:
ახსენით უარყოფითი შედეგის მნიშვნელობა
<ul style="list-style-type: none"> → კლიენტი არ იყო ინფიცირებული სამი თვის წინ → ტესტის შეზღუდულობა (სეროკონვერსია ანუ “ფანჯრის პერიოდი”) → განიხილეთ განმეორებითი ტესტირების შესაძლებლობა სამი თვის შემდეგ, “ფანჯრის პერიოდის” გათვალისწინებით, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტი ახალ რისკებს ექვემდებარება
<p>განსაზღვრეთ და განიხილეთ ქცევის უფრო უსაფრთხო მოდელი</p> <ul style="list-style-type: none"> → განიხილეთ და შეადგინეთ გეგმა მომავალში ინფიცირების თავიდან აცილებასთან დაკავშირებით, შემდეგი პუნქტების ჩათვლით: → თავის შეკავება სქესობრივი კონტაქტებისაგან თუ ნარკოტიკების ინექციური მოხმარებისაგან → მონოგამური ურთიერთობები ინფორმირებულ, უარყოფითი სტატუსის მქონე პარტნიორთან → კონდომის გამოყენება → თავის შეკავება საზიარო ნემსების/შპრიცების გამოყენებისგან და სქესობრივი კონტაქტებისგან იმათთან, ვინც იყენებს საზიარო ნემსებს/შპრიცებს → სქესობრივი პარტნიორების რიცხვის შეზღუდვა

2. დაასრულეთ შეხვედრა

- განსაზღვრეთ, თუ რა მხარდაჭერას საჭიროებს კლიენტი (კრიზისული მდგომარეობიდან გამოყვანა, თვითდახმარების ჯგუფები, სანიტარიული განათლება)
- მიაწოდეთ კლიენტს კონდომები და საინფორმაციო მასალები (თუ ასეთები გაქვთ) აივ-ის, სგგი-ის და კონდომების სწორი გამოყენების შესახებ, ასევე მიაწოდეთ ინფორმაცია მხარდაჭერის სოციალური და სამედიცინო სამსახურების შესახებ
- ჰკითხეთ კლიენტს, აქვს თუ არა რაიმე კითხვები, ეჭვები და ხომ არ სურს საკუთარი აზრის გამოთქმა თქვენს მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საპასუხოდ
- დაემშვიდობეთ კლიენტს

აივ-ზე ტესტირების შემდგომი კონსულტირების ნაბიჯები დადებითი პასუხის შემთხვევაში:

1. შეატყობინეთ კლიენტს ტესტის შედეგი

- შეატყობინეთ კლიენტს ტესტის შედეგი
- ყურადღება მიაქციეთ კლიენტის პირველ რეაქციას და მის მოთხოვნას
- განიხილეთ ტესტის შედეგი

თუ შედეგი დადებითია, მაშინ:
<p>ახსენით დადებითი შედეგის მნიშვნელობა</p> <ul style="list-style-type: none"> → კლიენტი არის სავარაუდოდ ინფიცირებული → კლიენტი, სავარაუდოდ, ინფიცირების წყაროს წარმოადგენს დაავადების განვითარება და პროგნოზი დამოკიდებულია ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაზე
<p>სამედიცინო რეკომენდაციები</p> <ul style="list-style-type: none"> → განიხილეთ აივ-სტატუსის ცოდნის უპირატესობები → კლიენტის აივ-სტატუსის დადასტურებისთვის აუცილებელია დამადასტურებელი (კონფირმაციული) ტესტის ჩატარება <ul style="list-style-type: none"> ➢ დამადასტურებელი (კონფირმაციული) ტესტის ჩასატარებლად საჭიროა აივ ინფექციაზე კვლევის ანგარიშის ფორმა №1 შევსება, ვენური სისხლის ნიმუშის აღება და გადაგზავნა რეფერალურ ლაბორატორიაში სისხლის აღებისა და ტრანსპორტირების ეროვნულ მეთოდურ რეკომენდაციებთან შესაბამისობაში ➢ ალტერნატიულ ვარიანტს წარმოადგენს უშუალოდ კლიენტის გადამისამართება რეფერალურ ლაბორატორიაში → განიხილეთ გეგმიური სამედიცინო ღონისძიებები (მკურნალობის საკითხები, წამალთდამოკიდებულების მკურნალობა, ფსიქოლოგიური თერაპია) → დაეხმარეთ კლიენტს, შეადგინოს სამედიცინო მომსახურების ორგანიზების გეგმა
<p>ემოციური მხარდაჭერა</p> <ul style="list-style-type: none"> → შეაფასეთ კლიენტის ემოციური მდგომარეობა → განიხილეთ მასთან ერთად შემდგომი დახმარების გეგმა, მიმართეთ იგი თვითდახმარების ჯგუფში
<p>პარტნიორის გაფრთხილება</p> <ul style="list-style-type: none"> → განიხილეთ ყველა ამჟამინდელი და ყოფილი სქესობრივი პარტნიორის ან/და იმ პარტნიორების, რომელთანაც იყენებდა ერთსა და იმავე საინექციო საშუალებებს, გამოვლენისა და კონსულტირების აუცილებლობა → შეადგინეთ კლიენტთან ერთად იმ პირების შეტყობინების გეგმა, ვინც შეიძლება იყოს ინფიცირების რისკის ქვეშ
<p>განსაზღვრეთ და განიხილეთ ქცევის უფრო უსაფრთხო მოდელი</p> <ul style="list-style-type: none"> → განიხილეთ კლიენტთან ერთად იმის გეგმა, თუ როგორ უნდა დაიცვას თავი და აიცილოს თავიდან სხვა პირებისათვის ინფექციის გადაცემა → განიხილეთ კლიენტთან ყველაფერი, რაც მან იცის რისკის შემცირების

შესახებ საკუთარი თავისთვის და თავის პარტნიორებისთვის, შემდეგი პუნქტების ჩათვლით:

- თავის შეკავება სქესობრივი კონტაქტებისაგან თუ ნარკოტიკების ინექციური მოხმარებისაგან
- მონოგამური ურთიერთობები ინფორმირებულ პარტნიორთან
- კონდომის გამოყენება
- თავის შეკავება საზიარო ნემსების/შპრიცების გამოყენებისგან და სქესობრივი კონტაქტებისგან იმათთან, ვინც იყენებს საზიარო ნემსებს/შპრიცებს
- სქესობრივი პარტნიორების რიცხვის შეზღუდვა
- მივაწოდოთ ინფორმაცია ვერტიკალური გადაცემის შესახებ

2. დაასრულეთ შეხვედრა

- განსაზღვრეთ, თუ რა მხარდაჭერას საჭიროებს კლიენტი (კრიზისული მდგომარეობიდან გამოყვანა, თვითდახმარების ჯგუფები, სანიტარული განათლება)
- მიაწოდეთ კლიენტს კონდომები და საინფორმაციო მასალები (თუ ასეთები გაქვთ) აივ-ის, სგგი-ის და კონდომების სწორი გამოყენების შესახებ, ასევე მიაწოდეთ ინფორმაცია მხარდაჭერის სოციალური და სამედიცინო სამსახურების შესახებ
- ჰკითხეთ კლიენტს, აქვს თუ არა რაიმე კითხვები, ეჭვები და ხომ არ სურს საკუთარი აზრის გამოთქმა თქვენს მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საპასუხოდ
- შეძლებისდაგვარად ეცადეთ მომავალში კლიენტთან კონტაქტის შენარჩუნებას

დანართი 2

სისხლის ალებისა და ტრანსპორტირების წესები

აივ ინფექცია/შიდსზე და B/C ჰეპატიტებზე გამოსაკვლევი სისხლის ალების წესები

სწრაფი მარტივი ტესტის ჩასატარებლად შესაძლებელია როგორც ახალი სისხლის, ისე სისხლის შრატის/პლაზმის გამოყენება. ახალი სისხლის მიღება შესაძლებელია როგორც თითიდან, ისე ვენიდან.

1. თითიდან სისხლის წვეთის მისაღებად ხდება თითის ბალიშის დამუშავება სპირტიანი საფენით, შემდეგ მსუბუქი მოჭერა გვერდებიდან და ჩხვლეტა სპეციალური ერთჯერადი სკარიფიკატორით. მიღებული წვეთიდან ერთჯერადი

მიკროპიპეტით ხდება შესაბამისი ტესტისთვის საჭირო რაოდენობის ასპირაცია (20-დან 80 მკლ-მდე) და გადატანა ტესტირების ზოლში/ფოსოში. აღნიშნულ ზოლში/ფოსოში ტესტის ინსტრუქციის შესაბამისად ხდება გამხსნელის რამდენიმე წვეთის დამატება და დაყოვნება 10-15 წთ-ის განმავლობაში, სანამ მიღებული იქნება ტესტის და კონტროლის ამსახველი თვალნათლივი მაჩვენებლები. აღწერილი პროცედურის განმავლობაში სისხლთან შეხებაში მყოფი მასალები (სკარიფიკატორი, საფენი, პიპეტი, ტესტირების ზოლი/ფოსო) თავსდება ბიოლოგიური ნარჩენების სპეციალურ კონტეინერში.

2.სისხლის აღება ხდება ვენიდან ასეპტიკის და უსაფრთხოების წესების დაცვით ერთჯერადი ნემსის საშუალებით 3-5 მლ რაოდენობით. ვენაპუნქცია სრულდება ტექნიკით „ნემსის კვეთა ზევით“.

აღებული სისხლი უნდა მოთავსდეს სტერილურ, მშრალ სინჯარაში მოთავსება ხდება შემდეგნაირად: შპრიცს უნდა მოშორდეს ნემსი, ჩაიდოს სინჯარაში და ნელა (დაბალი წნევით) უნდა ჩაისხას ეტიკეტირებულ სინჯარაში. ნემსი და გამოყენებული შპრიცი მოთავსებული უნდა იყოს ე.წ უსაფრთხოების ყუთში „Safe box“-ში, სხვა შემთხვევაში მან შეიძლება გამოიწვიოს პერსონალის დაინფიცირების საფრთხე.

სინჯარა უნდა მოთავსდეს შტატივში კოლტის წარმოქმნამდე 10-20 წთ-ის განმავლობაში, შემდეგ გატანილი იქნას ლაბორატორიაში საანალიზოდ ან შესაძლებელია შენახული იქნას მაცივარში 2-8 გრადუსამდე 24 საათის განმავლობაში.

საველე პირობებში სისხლის აღების შემთხვევაში რეკომენდებულია სისხლის ნიმუშის გადატანა თავსახურიან, სტერილურ სინჯარაში, სინჯარები მოთავსებული უნდა იქნას თავსახურიან კონტეინერებში და სპეციალური ტემპერატურული რეჟიმის დაცვით (2-8 გრადუსი). ტემპერატურის შენარჩუნებისათვის გამოყენებული უნდა იყოს ყინულის პაკეტები. ყინული ისე უნდა იყოს ჩადებული, რომ ის არ უნდა ეხებოდეს სისხლის ერთეულებს, (რადგან ამან შესაძლებელია გამოიწვიოს ჰემოლიზი). სამუშაოს დამთავრების შემდეგ სისხლის აღების ადგილი კარგად უნდა იყოს დამუშავებული სადეზინფექციო ხსნარებით მოქმედი ინსტრუქციის შესაბამისად.

საანალიზოდ აღებული მასალის დამუშავების წესები

ცენტრიფუგის სინჯარაში გამოსაკვლევი სისხლის დაყოვნება შესაძლებელია ოთახის ტემპერატურაზე კოლტის წარმოქმნამდე და შემდეგ მაცივარში 2-8⁰C 24 საათის განმავლობაში. ნიმუშიანი სინჯარები მოთავსებული უნდა იყოს შტატივში, რომელიც მოთავსდება კონტეინერში და ასე იქნას გადატანილი ლაბორატორიაში.

იმ შემთხვევაში თუ არ არის ნიმუშის მიტანის შესაძლებლობა დადგენილ დროში, მაშინ საკვლევ მასალად გაიგზავნება სისხლის შრატის ან პლაზმა.

შრატის/ პლაზმის გამოყოფის რამოდენიმე ვარიანტია შესაძლებელი:

1. ვენიდან აღებული სისხლის 3-5 მლ რაოდენობას, რომელიც ჩასხმულია ცენტრიფუგის სინჯარაში 15-30 წთ-ის განმავლობაში აყოვნებენ ოთახის ტემპერატურაზე (18-25⁰C). სისხლის შედედების შემდეგ ერთჯერადი წკირის გამოყენებით სისხლის კოლტი უნდა მოიხსნას სინჯარის კედლიდან, შემდეგ მოხდეს მისი ცენტრიფუგირება 1000-1500 ბრ/წთ-ში 5-10 წთ-ის განმავლობაში.
2. სისხლი საანალიზო სინჯარაში მოთავსების შემდეგ თავსდება თერმოსტატში 38⁰C-ზე 30 -60 წუთის განმავლობაში. ამის შემდეგ სტერილური მინის წკირით ან პასტერის პიპეტით სინჯარის კედლიდან ჩამოიხსნება შედედებული სისხლი. სინჯარა დაყოვნდება 2-8⁰C 1-2 სთ-ის განმავლობაში, რის შედეგადაც მოხდება შრატის გამოყოფა.

შრატი ან პლაზმის გამოყოფის შემდეგ საანალიზო მასალა გადატანილი უნდა იყოს ეპენდორფის სინჯარაში, რომელიც უნდა იყოს იგივე წესით ეტიკეტირებული, როგორც სისხლის სინჯარა. შრატის ან პლაზმის შენახვა შესაძლებელია 7 დღის განმავლობაში, მაცივარში 2-8⁰C ტემპერატურაზე. უფრო ხანგრძლივი დროით შენახვა შესაძლებელია საყინულეში -20⁰C და უფრო დაბალ ტემპერატურაზე. დასაშვებია ნიმუშის მხოლოდ ერთჯერადი გაყინვა- გამოთვლა.

საანალიზოდ აღებული მასალის ტრანსპორტირების წესები

სინჯარების გადატანა ყველაზე ოპტიმალურია ჩანთა-მაცივრებით. დაუშვებელია სინჯარების (კონტეინერების) გადატანა პირადი სარგებლობის ნივთებით (მაგ. ხელჩანთები).

იმ შემთხვევაში, თუ ლაბორატორია ახლოსაა საკონსულტაციო ცენტრთან (არ საჭიროებს ტრანსპორტს) შესაძლებელია მთლიანი სისხლის გადატანა, რომელიც მოთავსებული იქნება ეტიკეტირებულ სინჯარაში, შტატივში და კონტეინერში. ნებისმიერ შემთხვევაში კონტეინერს თან უნდა ახლდეს მომართვის ფორმა თითოეულ სისხლის ნიმუშზე.

იმ შემთხვევაში თუ საჭიროა შრატის/ პლაზმის ტერიტორიულად დაშორებულ ლაბორატორიაში (მაგ, რეფერენს ლაბორატორია ან სხვ) გადატანა, იგივე სისხლის შრატი ან პლაზმა მინიმუმ 200-250 მკლ-ის რაოდენობით გადატანილი უნდა იქნეს ჰერმეტიკულად თავდახურულ სინჯარაში (ეპენდორფის სინჯარაში), ეტიკეტირებული იგივე კოდით. შესაძლებელია გამოყენებული იქნას საავადმყოფოს ან საზოგადოებრივი ტრანსპორტი. ასეთ შემთხვევაში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება

სინჯარების სწორ შეფუთვას. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის და საერთაშორისო სატრანსპორტო ორგანიზაციების მიერ შემუშავებულია მასალების შეფუთვის საერთაშორისო რეკომენდაციები;

1. სინჯარა მოთავსებული უნდა იყოს წყალგაუმტარ, თავსახურიან კონტეინერში ტემპერატურული რეჟიმის დაცვით
2. კონტეინერი უნდა შეიფუთოს მყიფე მასალაში, რომელსაც აქვს დაღვრილი მასალის შეწოვის უნარი
3. ეს ყველაფერი უნდა მოთავსდეს მეორე წყალგაუმტარ თავსახურიან კონტეინერში და დაილუქოს (შესაძლებელია თვითმწებავი პაკეტების გამოყენებაც).
4. თანმხლები დოკუმენტაცია ჩაიდოს ცალკე თვითმწებავ ან დალუქულ პაკეტში, რომელიც მიემარება მე-3 პუნქტში აღწერილ კონტეინერს.
5. კონტეინერის გარეთა შეფუთვის ეტიკეტი უნდა აჩვენებდეს რომ კონტეინერში მოთავსებულია პათოლოგიური მასალა.
6. გზავნილს გარედან უნდა მიეთითოს გამომგზავნი დაწესებულების დასახელება, მისამართი და ტელეფონის ნომერი, ასევე მიმღები დაწესებულების დასახელება, მისამართი და ტელეფონის ნომერი.
7. კონტეინერის გადატანისას არ უნდა მოხდეს მისი ფიზიკური დაზიანება

პათოლოგიური მასალის შემცველი პაკეტის გახსნა შეუძლია მხოლოდ ლაბორატორიის მუშაკს. იმ შემთხვევაში თუ მოხდა მასალის დაღვრა (რომელიც სწორად შეფუთვისას მხოლოდ შიგნით დარჩება) აუცილებელია კონტეინერის დეზინფიცირება, შემდეგ დაღვრილი მასალის მოშორება და გარეცხვა.

დანართი 3

ტუბერკულოზთან დაკავშირებულ საკითხებზე კონსულტირების ალგორითმი

რა უნდა გვახსოვდეს:

- ტუბერკულოზი განკურნებადია;
- ტუბერკულოზი აირ-წვეთოვანი გზით ვრცელდება;
- საკმაოდ გავრცელებული დაავადებაა საქართველოში;
- დაავადებული ადამიანი, რომელიც არ მკურნალობს, წელიწადში აინფიცირებს 10-15 ადამიანს;
- სგგი/აივ/შიდსის მაღალი რისკის ქვეშ მყოფი მოსახლეობა ტუბერკულოზის რისკ-ჯგუფსაც წარმოადგენს;
- ტუბერკულოზი ნებისმიერ ადამიანს შეიძლება შეეხო;
- ტუბერკულოზის დიაგნოსტიკა და მკურნალობა უფასოა.

ტუბერკულოზისთვის დამახასიათებელი სიმპტომები:

→ ფილტვის ტუბერკულოზისთვის დამახასიათებელი სიმპტომები

- ხველა, რომელიც 2-3 კვირაზე მეტხანს გრძელდება
- ტკივილი მკერდის არეში
- ჰაერის უკმარისობა
- სისხლიანი ნახველი
- სხვა სიმპტომები
- წონაში კლება
- დაღლილობის შეგრძნება
- სიცხიანობა (37-38°)
- ოფლიანობა, უხშირესად ღამით
- უმადობა

ტუბერკულოზზე ეჭვი შეგვაქვს, თუ ჩივილები გრძელდება 2 კვირაზე მეტ ხანს და ბანალური გაციების საწინააღმდეგო საშუალებების ხმარება ეფექტს არ იძლევა

ეჭვის შეტანის შემთხვევაში ვაგზავნით კლიენტს სპეციალიზებულ დაწესებულებაში.